EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 25.11.2021.
COM(2021) 731 final

2021/0381 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2021) 575 final} - {SWD(2021) 355 final} - {SWD(2021) 356 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Cilj je ovog prijedloga prije svega doprinijeti pravilnom funkcioniranju **unutarnjeg tržišta za političko oglašavanje** utvrđivanjem usklađenih pravila za **visoku razinu transparentnosti političkog oglašavanja i povezanih usluga**. Ta će se pravila primjenjivati na **pružatelje usluga političkog oglašavanja**.

Cilj mu je i zaštititi pojedince u pogledu obrade osobnih podataka utvrđivanjem pravila o primjeni tehnika **ciljanja i isticanja** u kontekstu političkog oglašavanja. **Ta će se pravila primjenjivati na sve voditelje obrade, tj. šire od pružatelja usluga političkog oglašavanja**, koji se koriste takvim tehnikama ciljanja i isticanja.

Budući da se obično pruža uz naknadu, oglašavanje, uključujući političko oglašavanje, uslužna je djelatnost u skladu s člankom 57. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”). To se odnosi i na različite aktivnosti povezane s političkim oglašavanjem, uključujući pripremu sadržaja i kampanja, njegovo postavljanje na distribucijski medij te njegovo objavljivanje i širenje. Kao rezultat toga, fizičke i pravne osobe iz EU-a koje pružaju te usluge preko granica uživaju temeljne slobode, osobito slobodu poslovnog nastana i slobodno kretanje usluga, koje su među temeljnim načelima pravnog poretka EU-a. Prekogranično pružanje usluga podrazumijeva slobodu pružanja i pružanja usluga u državi članici koja nije država članica poslovnog nastana. To podrazumijeva i slobodu prekograničnog pružanja usluga. Slobodno kretanje usluga obuhvaća ne samo situacije u kojima se pružatelj ili primatelj kreće preko granica, nego i situacije u kojima se usluga pruža preko granica. Pružanje usluga oglašavanja uređeno je na različite načine u različitim državama članicama u skladu s medijima koji se upotrebljavaju za objavljivanje ili širenje oglasa (npr. tiskani, audiovizualni, internetske platforme itd.) i svrhama koje se nastoje postići primjenjivim pravilima (npr. zaštita potrošača). Usluge političkog oglašavanja podliježu dodatnim posebnim pravilima kojima se nameću obveze sponzorima, posebno političkim akterima, i pružateljima usluga.

U EU-u se razvijaju usluge političkog oglašavanja. Ukupni rast i posebno znatno povećanje relevantnih internetskih usluga, u kontekstu neujednačeno provedenih i rascjepkanih propisa, izazvao je zabrinutost da unutarnje tržište trenutačno nije opremljeno za pružanje političkog oglašavanja uz visoki standard transparentnosti kako bi se osigurao pravedan i otvoren demokratski proces u svim državama članicama. Takva zabrinutost zbog regulatornih nedostataka i nedovoljne transparentnosti već je potaknula neke države članice da interveniraju mjerama, dok druge planiraju intervenirati, ali djelovanjem na nacionalnoj razini ne mogu se ukloniti nedostaci u prekograničnoj provedbi.

Nacionalni propisi o političkom oglašavanju nameću obveze pružateljima usluga političkog oglašavanja kojima se uvjetuje dostupnost političkog oglašavanja i određuju elementi njegova sadržaja kako bi se osigurala posebna transparentnost. Cilj je takvih nacionalnih pravila, među ostalim, osigurati odgovornost i sveukupnu organizaciju pravednog i otvorenog političkog procesa, među ostalim podupiranjem praćenja usklađenosti političkih aktera s relevantnim obvezama. Ta su **nacionalna pravila znatno rascjepkana**, uključujući u pogledu relevantnih definicija i prirode obveza.

Fragmentirane definicije političkog oglašavanja u državama članicama predstavljaju izazov kada je riječ o utvrđivanju toga smatra li se oglašavanje političkim. Postoje znatne razlike u opsegu i sadržaju obveza transparentnosti koje se primjenjuju na pružatelje usluga koji pružaju usluge povezane s političkim oglašavanjem u državama članicama i među državama članicama, ovisno o sredstvima i nacionalnim političkim tradicijama, što dovodi do fragmentacije. Neke države članice samo zabranjuju anonimno političko oglašavanje, druge zahtijevaju da se na oglasu istaknu posebne informacije o financiranju ili o identitetu sponzora, a neke države članice imaju zahtjeve u pogledu označivanja političkih oglasa ili jasnog odvajanja oglašavanja od uredničkog sadržaja.

Tehnološke promjene — posebno u internetskom okruženju, koje su omogućile širenje različitih novih medija i metoda financiranja, pripreme, objavljivanja, promicanjem, objavljivanja i širenja političkog oglašavanja — **učinile su situaciju fragmentiranom, a pitanja povezana s praćenjem i provedbom složenijima.** Ponekad nije jasno primjenjuju li se zahtjevi, koji se mogu utvrditi općim pravilima sadržanima u izbornim zakonima, na sve medije, među ostalim u internetskom okruženju, što je izvor dodatne pravne nesigurnosti za pružatelje usluga političkog oglašavanja.

Ta će se rascjepkanost povećati s obzirom na to da države članice razvijaju nova pravila za rješavanje potrebe za osiguravanjem transparentnosti političkih oglasa, posebno u kontekstu tehnološkog razvoja. Nova *ad hoc* nacionalna pravila vjerojatno će povećati rascjepkanost ključnih elemenata transparentnosti, kao što su informacije koje je potrebno objaviti i njihov format, te područje primjene tih zahtjeva. Time će se vjerojatno dodatno smanjiti pravna sigurnost, kako za pružatelje usluga političkog oglašavanja tako i za sponzore oglasa.

Ta **rascjepkanost** zahtjeva u pogledu transparentnosti stvara prepreke pružanju usluga. To **podrazumijeva posebne troškove usklađivanja** za pružatelje usluga koji moraju ulagati u utvrđivanje primjenjivih standarda i prilagodbu oglašavanja različitim jurisdikcijama, a istodobno biti izvor pravne nesigurnosti u pogledu zahtjeva transparentnosti koji se primjenjuju na političko oglašavanje. Tom rascjepkanošću pružateljima usluga koji bi svoje usluge povezane s političkim oglašavanjem mogli ponuditi u različitim državama članicama **ograničava se i mogućnost** ulaska na tržište u drugim državama članicama ili razvoja novih usluga. Time se također o**graničavaju mogućnosti za primatelje usluga na unutarnjem tržištu** i ograničavaju mogućnosti i izbor prekograničnih kampanja. Posebno mala i srednja poduzeća („MSP-ovi”) možda nemaju dovoljno kapaciteta da se nose s utvrđivanjem i prilagodbom svih različitih nacionalnih zahtjeva i postupaka. Pružatelji usluga političkog oglašavanja izrazili su zabrinutost zbog tih prepreka tijekom savjetovanja provedenog u pripremi ovog prijedloga.

To utječe i na građane i nadležna tijela jer se politički oglašivači i povezani pružatelji usluga mogu nalaziti u drugoj državi članici od onih u kojima se nalaze građani koji se suočavaju s političkim oglašavanjem, uz posebna pitanja povezana s nadzorom.

Brze tehnološke promjene, sve rascjepkaniji i problematičniji regulatorni kontekst te sve veći iznosi koji se troše na političko oglašavanje **ukazuju na potrebu za djelovanjem** na razini EU-a kako bi se osiguralo slobodno kretanje usluga političkog oglašavanja diljem Unije uz istodobno osiguravanje visokog standarda transparentnosti koji izborne postupke u EU-u čini otvorenijima i pravednijima.

Predložene mjere temelje se na analizi postojećeg ili planiranog zakonodavstva država članica u području političkog oglašavanja.

S obzirom na upravo opisani kontekst, ovim bi se prijedlogom trebao predvidjeti usklađeni zahtjev u pogledu transparentnosti koji se primjenjuje na gospodarske subjekte koji pružaju političko oglašavanje i povezane usluge (tj. aktivnosti koje se obično obavljaju uz naknadu), povezane s pripremom, plasiranjem, promicanjem, objavljivanjem i diseminacijom političkog oglašavanja ili s oglašavanjem usmjerenim na građane u državi članici.

Cilj mu je i zaštititi pojedince u pogledu obrade osobnih podataka utvrđivanjem pravila o primjeni tehnika ciljanja u kontekstu diseminacije političkog oglašavanja.

Osobni podaci prikupljeni izravno od građana ili izvedeni iz njihove internetske aktivnosti, bihevioralnog profiliranja i druge analize upotrebljavaju se za **ciljanje političkih poruka** građanima usmjeravanjem oglasa prema skupinama te za **povećanje njihova učinka i optjecaja** prilagođavanjem sadržaja i širenja na temelju značajki utvrđenih obradom tih osobnih podataka i njihovom analizom. Primijećeno je da obrada osobnih podataka u te svrhe, posebno podataka koji se smatraju osjetljivima u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2018/1725, ima **konkretne negativne učinke na prava građana**, uključujući njihovu slobodu mišljenja i informiranja, na donošenje političkih odluka i ostvarivanje njihovih glasačkih prava. Neke države članice također su pokušale ili razmatraju intervenciju u pogledu ciljanja. U kontekstu u kojem su pravila o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom njihovih osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka usklađena, potrebno je i primjereno djelovanje na razini Unije kako bi se osigurala posebna dodatna zaštita osobnih podataka kada se oni upotrebljavaju u kontekstu ciljanog političkog oglašavanja.

Ovom bi se Uredbom trebala rješavati i pitanja primjene tehnika ciljanja i isticanja u kontekstu objavljivanja, diseminacije ili promicanja političkog oglašavanja koje uključuju upotrebu osobnih podataka.

Potreba za rješavanjem tih pitanja najavljena je u političkim smjernicama predsjednice Komisije i u skladu je s akcijskim planom za europsku demokraciju[1] („EDAP”) koji je Komisija predstavila u prosincu 2020. Akcijskim planom za europsku demokraciju prepoznaje se potreba za većom transparentnošću političkog oglašavanja i komunikacije te s njima povezanih komercijalnih aktivnosti kako bi građanima, civilnom društvu i nadležnim tijelima bio jasan izvor i svrha takvog oglašavanja.

Te je mjere potrebno uvesti 2023. kako bi one bile na snazi prije izbora za Europski parlament 2024.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovim se prijedlogom dopunjuje prijedlog Akta o digitalnim uslugama[2], koji uključuje određene opće obveze transparentnosti za internetske posrednike u pogledu transparentnosti internetskog oglašavanja, te širi okvir EU-a za tržište digitalnih usluga[3]. Obuhvaćat će aktivnosti na internetu i izvan njega. U usporedbi s Aktom, njime se proširuju kategorije informacija koje se objavljuju u kontekstu političkog oglašavanja, kao i područje primjene

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1607079662423&uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN

[2] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12418-Digital-Services-Act-package-ex-ante-regulatory-instrument-of-very-large-online-platforms-acting-as-gatekeepers i https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12417-Digital-Services-Act-deepening-the-Internal-Market-and-clarifying-responsibilities-for-digital-services

[3] To uključuje neobvezujuću https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-recommendation-measures-effectively-tackle-illegal-content-online; kao i dobrovoljni https://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=42985

relevantnih pružatelja usluga. Iako se Aktom uvode zahtjevi transparentnosti za internetske platforme, ovom inicijativom obuhvaćen je cijeli spektar izdavača političkog oglašavanja, kao i drugih relevantnih pružatelja usluga uključenih u pripremu, plasman, promicanje, objavljivanje i širenje političkog oglašavanja. Postoji komplementarnost i sinergija sa zahtjevom u okviru Akta da vrlo velike internetske platforme procjenjuju sistemske rizike koji proizlaze iz funkcioniranja i upotrebe sustava za odabir i prikazivanje oglasa sa stvarnim ili predvidljivim učincima povezanima s izbornim postupcima.

Prijedlog je u skladu s izbornim paketom predstavljenim u rujnu 2018., uključujući Preporuku o mrežama suradnje u području izbora, transparentnosti na internetu, zaštiti od kibersigurnosnih incidenata i borbi protiv kampanja dezinformiranja[4], kojom se promiče suradnja među nadležnim tijelima na nacionalnoj razini i razini Unije radi zaštite izbora i koje sadržava posebne preporuke za poticanje transparentnosti političke komunikacije, kao i smjernice za primjenu prava Unije o zaštiti podataka kojim se podupire usklađenost s Uredbom (EU) 2016/679.

Uredba (EU) 2016/679 i druga pravila Unije o zaštiti osobnih podataka i privatnosti komunikacija (uključujući Uredbu (EU) 2018/1725 i Direktivu 2002/58/EZ) već se primjenjuju na obradu osobnih podataka u kontekstu političkog oglašavanja. Predložena uredba temelji se na odredbama koje se primjenjuju na obradu osobnih podataka u kontekstu političkog oglašavanja iz Uredbe (EU) 2016/679 i Uredbe (EU) 2018/1725 te ih dopunjuje. Njime se kodificiraju elementi smjernica Europskog odbora za zaštitu podataka tako što se u kontekstu političkog oglašavanja informacije koje se pružaju ispitaniku proglašavaju obveznima (izvor podataka i logike)[5].

On se temelji i na Kodeksu prakse EU-a za borbu protiv dezinformiranja kojim se utvrđuju obveze internetskih platformi u pogledu transparentnosti političkog oglašavanja i tematskog oglašavanja te koji su trenutačno u postupku revizije postojećih potpisnika Kodeksa i potencijalnih potpisnika, u skladu sa Smjernicama Komisije o jačanju Kodeksa prakse[6]. Obveze i mjere poduzete u skladu s Kodeksom dobre prakse trebale bi izgraditi most prema sadašnjem zakonodavstvu s praktičnim rješenjima koja predvodi industrija. Nakon donošenja ovog zakonodavstva potpisnici Kodeksa trebali bi provesti i dopuniti njegova pravila i u okviru Kodeksa prakse.

U mjeri u kojoj su takve obveze u nadležnosti regulatornih tijela imenovanih u okviru tih postojećih okvira, trebala bi ih pratiti i provoditi ista tijela te ih koordinirati među relevantnim postojećim i predviđenim strukturama za europsku suradnju, uključujući Europski odbor za zaštitu podataka. Europska mreža za suradnju u području izbora uspostavljena 2018. i koja okuplja kontaktne točke nacionalnih izbora sastavljene od različitih tijela nadležnih za predmetno područje trebala bi pružiti okvir za potporu poboljšanoj koordinaciji i razmjeni najboljih praksi među nadležnim tijelima u kontekstu političkog oglašavanja.

---

4 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf

5 https://edpb.europa.eu/system/files/2021-04/edpb_guidelines_082020_on_the_targeting_of_social_media_users_en.pdf

6 Smjernice Europske komisije o jačanju Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija (COM(2021) 262 final) https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidance-strengthening-code-practice-disinformation

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ovaj je prijedlog također usko povezan s radom koji se obavlja na drugim inicijativama u okviru paketa za transparentnost i demokraciju programa rada Komisije[7].

Akcijski plan za europsku demokraciju uključuje niz inicijativa za zaštitu integriteta izbora i promicanje demokratskog sudjelovanja. Temelji se, među ostalim, na iskustvu stečenom u kontekstu provedbe izbornog paketa Komisije za 2018.[8] i rada Europske mreže za suradnju u području izbora.

Ovim se prijedlogom dopunjuje i prijedlog o izmjeni Uredbe (EU) 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i zaklada. Izmjena te uredbe koju je predstavila Komisija sadržava posebna pravila čiji je cilj zajamčiti da se europske političke stranke pridržavaju visokih standarda transparentnosti pri diseminaciji političkih oglasa.

Naposljetku, ovaj je prijedlog u sinergiji s naporima koje EU vodi izvan EU-a u području promatranja izbora (misije EU-a za promatranje izbora i njihovo praćenje). Misije za promatranje izbora procjenjuju političko oglašavanje na internetu tijekom izbornih kampanja i mogu preporučiti mjere za poboljšanje regulatornog okvira tijekom izbornog postupka. Europska unija zatim savjetuje i podupire partnerske zemlje u provedbi tih preporuka, zajedno s međunarodnim partnerima. Zajedničke smjernice o promatranju internetske kampanje razvijene su u kontekstu Deklaracije o načelima za međunarodno promatranje izbora koju je odobrio UN.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova prijedloga prvenstveno članak 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kojim se predviđa donošenje mjera za osiguravanje uspostave i funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Ta odredba omogućuje usklađivanje odredaba zakona, regulativa ili drugih propisa u državama članicama, čiji je cilj uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. To je odgovarajuća pravna osnova za intervenciju kojom su obuhvaćeni pružatelji usluga na unutarnjem tržištu i kojima se rješavaju razlike među odredbama država članica koje ometaju temeljne slobode i imaju izravan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Postoje i razvijaju se razlike u nacionalnim zakonima s obzirom na to da su neke države članice donijele zakone ili namjeravaju donijeti zakone o zahtjevima transparentnosti koji se primjenjuju na usluge političkog oglašavanja. Ta situacija stvara regulatornu rascjepkanost u mjeri u kojoj se pravila koja se odnose na transparentnost političkog oglašavanja razlikuju u posebnim elementima transparentnosti koji se njima zahtijevaju (informacije koje se objavljuju oglasom i formatom) i njihova područja primjene (vrste oglašavanja koje se smatraju političkim i medijskim) te povećavaju troškove usklađivanja za pružatelje usluga koji posluju na unutarnjem tržištu. Bez djelovanja na razini Unije to će se dodatno pogoršati donošenjem novih inicijativa u nekim državama članicama, dok u drugim državama članicama transparentnost političkog oglašavanja i dalje nije riješena. Stoga je potrebno usklađivanje na razini EU-a te je članak 114. UFEU-a relevantna pravna osnova za ovu inicijativu. Ovom će se inicijativom ukloniti određene postojeće prepreke povezane s transparentnošću i istinski poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Za funkcioniranje

[7] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2021_commission_work_programme_annexes_en.pdf

[8] Vidjeti https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en

unutarnjeg tržišta nije potrebno ni primjereno s obzirom na nadležnosti Unije intervenirati putem nacionalnih pravila kojima se ograničava dostupnost političkog oglašavanja na određene kategorije sponzora ili razdoblja ili kojima se ograničava financiranje ili medij koji se može upotrijebiti. Takva pravila svojstvena su nacionalnom izbornom pravu i nisu dio funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Osim toga, s obzirom na to da ovaj prijedlog sadržava određena posebna pravila o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka, posebno ograničenja tehnika ciljanja za koje se smatra da negativno utječu na prava kada se upotrebljavaju u kontekstu političkog oglašavanja, primjereno je ovu Uredbu, u pogledu tih posebnih pravila, temeljiti na članku 16. UFEU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prema načelu supsidijarnosti iz članka 5. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji(UEU), EU bi trebao djelovati samo ako države članice ne mogu same ostvariti predviđene ciljeve u dovoljnoj mjeri, nego se zbog opsega ili učinka predloženog djelovanja oni mogu na bolji način ostvariti na razini EU-a.

Nekoliko država članica donijelo je zakone ili namjerava donijeti zakone u području transparentnosti političkog oglašavanja. Budući da se ta pravila razlikuju u svojem području primjene, sadržaju i učinku, pojavljuje se fragmentirani okvir nacionalnih pravila i postoji rizik da će postati rascjepkaniji. Time se narušava učinkovito ostvarivanje slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga u Uniji.

Nadalje, prekogranična priroda nekih aktivnosti, među ostalim u internetskom okruženju, stvara znatne izazove za isključivo nacionalne propise u tom području. Malo je vjerojatno da bi države članice koje djeluju neovisno mogle učinkovito riješiti utvrđene probleme. Osim toga, u praksi je teško razlikovati isključivo domaće i potencijalno prekogranične situacije.

Potreba za djelovanjem EU-a dokazana je i djelovanjem određenih pružatelja političkog oglašavanja i političkih aktera koji se njima koriste. Tijekom posljednjih europskih izbora neke su velike internetske platforme poduzele korake za rješavanje problema koji predstavljaju pravna nesigurnost i fragmentacija unutarnjeg tržišta, što je dovelo do njegove podjele. To se pokazalo važnim pitanjem za sponzore političkog oglašavanja, tj. političke stranke koje su željele objaviti i širiti političko oglašavanje diljem EU-a.

Zajedničkim visokim standardima transparentnosti EU-a za političko oglašavanje i povezane usluge osigurala bi se veća pravna sigurnost, posebno za pružatelje usluga. Uklonili bi se dodatni troškovi usklađivanja za prekogranično pružanje usluge te bi se smanjio rizik od neusklađenosti. To bi pak uklonilo poticaj pružateljima usluga političkog oglašavanja da razdjele unutarnje tržište, pruži novi poticaj za pružanje prekograničnih usluga i razvoj novih.

S druge strane, učinci bilo koje mjere poduzete na temelju nacionalnog prava bili bi ograničeni na jednu državu članicu i mogli bi se zaobići ili bi ih bilo teško nadzirati u odnosu na pružatelje usluga iz drugih država članica te bi to moglo biti u sukobu sa slobodnim kretanjem na unutarnjem tržištu. Time se također ne bi riješili utvrđeni problemi na razini EU-a te bi se mogli pogoršati učinci fragmentacije. Sustav EU-a također bi pomogao nadležnim tijelima u njihovim nadzornim funkcijama, drugim dionicima da ostvare svoju ulogu u demokratskom procesu i povećaju ukupnu otpornost EU-a na manipulaciju informacijama i uplitanje u izborne postupke, uključujući dezinformacije.

Predložena Uredba ne prelazi ono što je potrebno, a posebno se ne bavi drugim pitanjima povezanima s političkim oglašavanjem, osim transparentnosti i upotrebe tehnika ciljanja. Ne zadire u druge aspekte regulirane na nacionalnoj razini, kao što su zakonitost sadržaja političkog oglašavanja i razdoblja tijekom kojih su oglasi dopušteni ili priroda sudionika u demokratskom procesu.

Ovom predloženom Uredbom ne predviđa se nužno osnivanje dodatnih tijela ili tijela na razini država članica. Nadzor i provedbu njezinih odredaba povjerava relevantnim nadležnim nacionalnim tijelima, uključujući ona koja su zadužena za zadaće u skladu s postojećim povezanim zakonodavstvom Unije. Države članice stoga mogu imenovati i osloniti se na stručno znanje postojećih sektorskih tijela, kojima bi se dale i ovlasti za praćenje i provođenje odredbi ove Uredbe. Države članice bit će odgovorne osigurati da ta tijela imaju potrebne kapacitete za osiguravanje zaštite prava građana u kontekstu transparentnog političkog oglašavanja.

Države članice oslanjat će se na strukturu suradnje određenu na razini Unije. Morat će imenovati tijela na temelju Uredbe (EU) 2016/679 kako bi se pratila usklađenost s odredbama o ciljanju utvrđenima ovom Uredbom. Na odgovarajući će se način primjenjivati Europski odbor za zaštitu podataka i mehanizam konzistentnosti uspostavljen tom uredbom.

Ovom Uredbom podupirat će se nacionalna nadležna tijela u učinkovitijem obavljanju njihovih zadaća, posebno u pogledu internetskog i prekograničnog oglašavanja, tako što će se zahtijevati pružanje informacija o uslugama političkog oglašavanja.

Suradnja između nadležnih tijela za obavljanje njihovih zadaća bit će od ključne važnosti. Nacionalnim izbornim mrežama uspostavljenima na temelju Preporuke C(2018) 5949 final predviđa se struktura za takvu suradnju među tijelima na nacionalnoj razini uz istodobno poštovanje nadležnosti svakog tijela koje je dio te mreže.

Komisija će podupirati suradnju među tijelima na razini Unije, među ostalim u okviru Europske mreže za suradnju u području izbora.

Time će se poduprijeti stvaranje europskog uređenog i inovativnog tržišta za usluge političkih oglasa u kojem građani imaju povjerenja i koje podupire integritet demokratskog procesa.

- **Proporcionalnost**

U pogledu proporcionalnosti, sadržaj i oblik predloženog djelovanja ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje cilja osiguranja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Prijedlog se temelji na postojećim i budućim pravnim okvirima EU-a, uključujući Uredbu (EU) 2016/679 i Akt o digitalnim uslugama, te je proporcionalan i nužan za postizanje njegovih ciljeva. Predviđene mjere potrebne su za rješavanje problema rascjepkanosti relevantnog regulatornog okvira.

Proporcionalnost obveza transparentnosti pažljivo je razmotrena i odražava se, primjerice, u uspostavi asimetričnih obveza prema različitim vrstama pružatelja usluga političkog oglašavanja. Druge mogućnosti, kao što je zabrana pružanja prekograničnih usluga političkog oglašavanja ili ciljanje u svrhu političkog oglašavanja u svim situacijama, odbačene su jer su se činile nerazmjernima za postizanje ciljeva ove Uredbe.

Prijedlogom se utvrđuju ograničene obveze transparentnosti za sve pružatelje usluga političkog oglašavanja koji sudjeluju u pripremi, plasiranju, promicanje, objavljivanju i širenju političkog oglašavanja, uključujući vođenje evidencije o njihovu sudjelovanju u određenom političkom oglasu. Reklamni izdavači, koji su u izravnom kontaktu s građanima, moraju poštovati posebne obveze u pogledu transparentnosti, uključujući pripremu i objavu obavijesti o transparentnosti za svaki objavljeni oglas. Mala i srednja poduzeća izuzeta su od periodičnog izvješćivanja o političkom oglašavanju i smiju imenovati vanjsku osobu kao kontaktnu točku za interakciju s nadležnim nacionalnim tijelima. Komisija namjerava poticati napore u pogledu usklađenosti koji proizlaze iz ove Uredbe podupiranjem osposobljavanja, podizanja svijesti i drugih mjera.

Troškovi koje snose operateri proporcionalni su ostvarenim ciljevima te ekonomskim i reputacijskim koristima koje operateri mogu očekivati od ovog prijedloga. Uklanjanjem prepreka koje proizlaze iz pravne nesigurnosti i rascjepkanosti potaknut će se razvoj europske industrije usluga političkog oglašavanja na temelju visokih standarda transparentnosti te će se omogućiti rast postojećih nacionalnih poduzeća.

Ograničenja ciljanja političkog oglašavanja razmjerna su jer su strogo ograničena na posebne aktivnosti ciljana u političkom kontekstu za koje je utvrđeno da predstavljaju znatan rizik za temeljna prava pojedinca.

- **Odabir instrumenta**

Člancima 114. i 16. UFEU-a zakonodavcu se dodjeljuje ovlast za donošenje uredbi i direktiva.

Uredba se smatra najprikladnijim pravnim instrumentom za utvrđivanje okvira za transparentnost političkog oglašavanja u Uniji. Izbor uredbe kao pravnog instrumenta opravdan je potrebom za ujednačenom primjenom novih pravila, kao što su definicija političkog oglašavanja i obveze transparentnosti koje pružatelji usluga političkog oglašavanja moraju ispuniti pri pripremi ili širenju političkih oglasa.

Izravnom primjenom Uredbe u skladu s člankom 288. UFEU-a smanjit će se pravna rascjepkanost i osigurati veća pravna sigurnost uvođenjem visokih standarda transparentnosti za političko oglašavanje, čime će se osigurati pravna sigurnost za relevantne pružatelje usluga i spriječiti odstupanja koja ometaju slobodno pružanje relevantnih usluga na unutarnjem tržištu.

Međutim, odredbama predložene uredbe ne zadire se u nacionalne nadležnosti za organizaciju izbornog postupka te se industriji ostavlja prostor za utvrđivanje standarda kojima će se omogućiti učinkovito objavljivanje i prijenos informacija u skladu s Uredbom, pojednostavniti usklađenost i poticati inovacije.

Kad je riječ o oblikovanju posebnih tehnika ciljanja, primjena uredbe u skladu je s Uredbom (EU) 2016/679, koja je i sama uredba.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

• Savjetovanja s dionicima

Ovaj je prijedlog rezultat opsežnog savjetovanja sa svim važnim dionicima, u kojem su primijenjena opća načela i minimalni standardi za savjetovanje Komisije sa zainteresiranim stranama.

Savjetovanjem o početnoj procjeni učinka objavljenom 26. siječnja 2021. pružene su informacije za razvoj definicije problema i opcija politike. Otvoreno javno savjetovanje (OPC) održano je od 22. siječnja do 2. travnja 2021. Otvoreno javno savjetovanje promicano je na internetskim stranicama Komisije, kao i putem posebnih mreža.

Komisija je organizirala sastanke s ključnim dionicima kako bi prikupila dodatne dokaze i podatke o konkretnim problemima kojima se bavi inicijativa, kao i o političkom pristupu i njegovim učincima. Provela je i ciljana bilateralna savjetovanja te analizirala brojna stajališta i analitičke dokumente zaprimljene posebno u kontekstu pripreme inicijative. Priprema procjene učinka na kojoj se temelji inicijativa bila je podržana vanjskom studijom. Ugovaratelj je proveo niz pojedinačnih savjetovanja s ključnim dionicima.

Dionici se **općenito** slažu da je potrebno djelovati na razini Unije. Velika većina dionika slaže se da postoje zakonodavne praznine ili da je potrebno novo zakonodavstvo. U ograničenoj mjeri izražena je zabrinutost u vezi s izbornim pitanjima kao nacionalnom prerogacijom.

Otvoreno javno savjetovanje pokazuje da većina **građana** smatra da bi izdavači političkog oglašavanja trebali zadržati određene osnovne informacije od onih koji objavljuju takve oglase.

Pružatelji usluga političkog oglašavanja posebno su zatražili zajedničku definiciju na razini EU-a koja bi im omogućila da odrede koji je oglas politički oglas i zajednički pristup kako bi se predvidjeli razmjerni zahtjevi za označivanje sponzoriranog političkog oglasa, među ostalim u pogledu identiteta sponzora oglasa. Pružatelji usluga istaknuli su nesigurnost i troškove povezane s utvrđivanjem relevantnih obveza transparentnosti i poštovanjem tih obveza pri pružanju usluga političkog oglašavanja preko granica ili u više država članica.

Organizacije civilnog društva posebno su poduprle visoku transparentnost političkog oglasa, uključujući oglase kojima se prikazuju, zašto i tko ih je platio. Smatrali su da neobvezujuće mjere nisu dovoljne u tom pogledu. Također su zatražili da se pitanje ciljanja rješava i izvan okvira transparentnosti.

Države članice pozdravile su inicijativu i složile se da je potrebno regulirati političko oglašavanje na razini EU-a. Države članice poduprle su i mjere kojima će se istraživačima olakšati pristup većem broju informacija o političkom oglašavanju. Države članice istaknule su postojanje regulatornih i provedbenih nedostataka kada se usluge političkog oglašavanja pružaju preko granica.

Europske političke stranke istaknule su da će mjere označivanja kojima se građanima pomaže utvrditi kada su izloženi političkom oglasu doprinijeti jačanju europske demokracije. Posebno su bili zabrinuti zbog toga što je politika koju su neke vrlo velike internetske platforme provele tijekom prethodnih izbora za Europski parlament negativno utjecala na njihove aktivnosti na razini EU-a/prekograničnih razina.

• Prikupljanje i primjena stručnog znanja

Komisija se pri pripremi ovog prijedloga oslanjala na širok raspon stručnog znanja.

Relevantni rad u Vijeću (među ostalim u nadležnim radnim skupinama) i Europskom parlamentu (među ostalim u odborima zaduženima za ustavna pitanja, pravna pitanja; građanske slobode, unutarnje tržište i zaštitu potrošača, pravosuđe i unutarnje poslove te Posebni odbor za vanjske poslove) dao je važan doprinos tom procesu.

Osim prethodno opisanog otvorenog javnog savjetovanja, Komisija je sudjelovala na nekoliko sastanaka dionika, s pitanjima koja su prilagođena svakoj kategoriji.

Komisija je 18. ožujka 2021. raspravljala o inicijativi sa stručnjakom država članica na posebnom sastanku Sustava brzog uzbunjivanja. Prisutni su bili predstavnici država članica i Skupine europskih regulatora za audiovizualne medijske usluge. Savjetovanje sa stručnjacima iz država članica održano je 25. ožujka 2021. u okviru Europske mreže za suradnju u području izbora. Informacije su dobivene i iz doprinosa država članica na prethodnim sastancima te mreže od 2019., među ostalim u pripremi opsežnog mapiranja relevantnih nacionalnih zakona i postupaka.

Naposljetku, studija kojom se podupire procjena učinka uključuje pregled literature koji pokazuje da postoji novi akademski konsenzus o potrebi za posebnom transparentnošću za političko oglašavanje i kontrole uporabe osobnih podataka u vezi s političkim oglašavanjem (posebno na internetu).

U smjernicama međunarodnih tijela za utvrđivanje standarda, kao što je Vijeće Europe, poziva se i na posebnu transparentnost političkog oglašavanja, među ostalim posebno u pogledu sponzora i financiranja, a kada je riječ o internetu, o mehanizmu za isporuku (npr. algoritmi, podaci).

- **Procjena učinka**

Komisija je u skladu sa svojom politikom „bolje regulative” provela procjenu učinka ovog prijedloga, koju je ispitao Komisijin Odbor za nadzor regulative. Sastanak s Odborom za nadzor regulative održan je 29. rujna 2021. nakon čega je uslijedilo pozitivno mišljenje sa zadrškama. Procjena učinka dodatno je revidirana kako bi se uzele u obzir zadrške Odbora za regulatorni nadzor.

Komisija je ispitala različite opcije politike za postizanje općeg cilja prijedloga, a to je osigurati pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta utvrđivanjem pravila za visoku razinu transparentnosti za političko oglašavanje i povezane usluge te pravila o upotrebi ciljanja u kontekstu širenja političkog oglašavanja.

Procijenjene su četiri opcije politike različitog stupnja regulatorne intervencije:

- 1. opcija: ograničene mjere za promicanje transparentnosti i rješavanje pitanja ciljanja;
- 2. opcija: mjere za usklađivanje transparentnosti i rješavanje problema s ciljanjem. Ta je opcija uključivala dvije podopcije koje se odnose na ciljanje.

Prema utvrđenoj metodologiji Komisije svaka opcija politike ocijenjena je u odnosu na gospodarske, temeljne i društvene učinke. Najpoželjnija opcija bila je 2. opcija i 2. podopcija za upotrebu ciljanja jer se njima na najbolji način ispunjavaju opći ciljevi intervencije i uspostavlja dosljedan i proporcionalan okvir za političko oglašavanje u EU-u.

Pojašnjavanjem i usklađivanjem pravila o zadržavanju i pružanju informacija u političkom oglašavanju za potrebe nadzora i odgovornosti uklonio bi se ključni pokretač troškova usklađivanja u više država članica i prekograničnog pružanja usluga. Osim toga, time bi se

povećala pravna predvidljivost za posredničke usluge koje djeluju u nekoliko država članica, čime bi se pridonijelo dobrom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Time bi se poboljšali i regulatorni ishodi uklanjanjem opravdanja za segmentaciju nacionalnih tržišta, čime bi se povećale mogućnosti za razvoj prekograničnih usluga. Smanjila bi se prednost proizišla iz regulatorne rascjepkanosti pružatelja usluga političkog oglašavanja za internetske oglase u usporedbi s izvanmrežnim medijima. Učinak na MSP-ove ograničen je posebnom obvezom periodičnog izvješćivanja o političkom oglašavanju i dopuštanjem da imenuju vanjsku osobu kao kontaktnu točku za interakciju s nadležnim nacionalnim tijelima.

Mjerama u odnosu na ciljanje riješile bi se problematične tehnike ciljanja te bi se istodobno predvidjela njihova upotreba na način kojim se potiče dobra praksa.

Podopcijom 2. razmatrana je uvjetovana zabrana ciljanja, ali je bilo predviđeno da se podopcije kombiniraju. Smatra se da je bezuvjetna zabrana ciljanja na temelju posebnih kategorija osobnih podataka učinkovitija te je stoga uključena u ovaj prijedlog. Zabrana ciljanja na temelju posebnih kategorija osobnih podataka također se uzima u obzir uz potporu dionika s kojima se savjetovalo tijekom pripreme procjene učinka.

Prilagođena ograničenja ograničila bi dostupnost usluga ciljanja u kontekstu širenja političkog oglašavanja. To bi nadmašilo prilike za pružatelje usluga političkog oglašavanja koje proizlaze iz povećanog povjerenja među građanima i regulatornim tijelima u tehniku i iz veće pravne sigurnosti usklađenosti u njezinoj upotrebi u političkom kontekstu.

Usklađenom transparentnošću i posebnim ograničenjima smanjit će se opseg problematičnih taktika ciljanja, kao što je neautentično isticanje određenih oglasa ili onih otkrivenih u skandalu *Cambridge Analytica*. Tim bi se mjerama trebalo povećati povjerenje u upotrebu političkih oglasa i općenito u političku raspravu i integritet izbornog postupka. Time bi se doprinijelo većoj otpornosti izbornog sustava EU-a na manipulacije informacijama i ometanje.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Prednost usklađivanja pravila o transparentnosti u pogledu političkog oglašavanja posebno je u tome što će se njome osigurati pravna sigurnost na razini EU-a, ukloniti dodatni troškovi usklađivanja za prekogranično pružanje usluge i smanjiti rizik od neusklađenosti. Očekuje se da će svi pružatelji usluga političkog oglašavanja postići troškovnu učinkovitost kada nude usluge zajedničkim oblikovanjem političkog oglašavanja.

MSP-ovi bi imali koristi od predloženih mjera jer će moći lakše nuditi svoje usluge na unutarnjem tržištu. Prijedlog sadržava posebna odstupanja za MSP-ove kako bi se smanjili njihovi troškovi usklađivanja.

Prijedlog sadržava zajednički skup pravila kojima se neće praviti diskriminacija između interneta i izvan njega te kojima će se rješavati pitanja koja proizlaze iz trenutačne situacije u kojoj su postojeća pravila prilagođena aktivnostima koje nisu u skladu s pravilima i koje iz toga proizlaze. Uredbom će se osigurati da se zahtjevi za visoku transparentnost primjenjuju na izvanmrežna i internetska sredstva za diseminaciju političkih linija na isti način.

- **Temeljna prava**

Sve mjere predviđene ovim prijedlogom imaju pozitivan učinak na temeljna prava te se ne očekuje da će imati znatan negativan učinak na temeljna prava.

Temeljne slobode i temeljna prava mogu se ograničiti samo ako je to opravdano ostvarivanjem legitimnog javnog interesa i samo pod uvjetom da je ograničenje proporcionalno željenom cilju. Jamčenje transparentnosti, pravednosti i jednakih mogućnosti u političkom postupku u izbornom postupku te temeljno pravo na objektivno, transparentno i pluralističko informiranje predstavljaju prevladavajući razlog od javnog interesa.

Ovim se prijedlogom uvode ograničena ograničenja slobode izražavanja i informiranja (članak 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima), prava na privatni život (članak 7.) i prava na zaštitu osobnih podataka (članak 8.). Ta su ograničenja proporcionalna i ograničena na nužni minimum.

Kad je riječ o slobodi izražavanja, odluka o objavljivanju i širenju političkih oglasa kao takvih i njihov sadržaj i dalje su regulirana na temelju relevantnog nacionalnog prava i prava EU-a. Inicijativa ne utječe na sadržaj političkih poruka izvan okvira zahtjeva transparentnosti. Iako bi ograničavanje tehnika ciljanja moglo utjecati na slobodu izražavanja, taj bi učinak bio razmjeran ako bi bio ograničen u području primjene i uravnotežen pozitivnim učincima na druga temeljna prava, među ostalim u vezi sa smanjenjem mogućnosti manipulacije demokratskom raspravom i prava na objektivno, transparentno i pluralističko informiranje. Povećana transparentnost, uvjeti i ograničenja ciljanja trebali bi koristiti pravu na zaštitu podataka i privatnost osoba na koje se odnosi takvo oglašavanje. Mjere kojima bi se fizička osoba identificirala kao sponzor političkog oglasa i iznos potrošenog novca i vrijednost drugih protučinidbi primljenih djelomično ili potpunom za oglas utječu na zaštitu osobnih podataka i moraju biti razmjerne željenom političkom cilju: Osigurati da se pojedinci koji sudjeluju u političkoj raspravi transparentno koriste političkim oglašavanjem. Utjecaj na ta prava opravdan je općim pozitivnim učinkom na demokraciju i izborna prava.

Ako ova inicijativa zahtijeva vrlo velike internetske platforme kako bi se zainteresiranim subjektima olakšao pristup podacima, takvim mjerama ne bi se predvidjela odstupanja od pravne stečevine EU-a o zaštiti podataka. Dionicima bi trebali biti dostupni samo relevantni podaci, uključujući provođenje istraživanja o praksama koje utječu na demokratsku raspravu i izbore ili referendume.

Ovom će se inicijativom podupirati ostvarivanje biračkih prava te će se podupirati slobodni i pošteni izbori i pravedna demokratska rasprava olakšavanjem transparentnog prekograničnog političkog oglašavanja kojim se jamči visoka razina zaštite prava, među ostalim u pogledu zaštite osobnih podataka i osiguravanja da građani mogu donositi informirane političke odluke bez manipulacije ili prisile. Nadalje, ograničenja prakse ciljanja usklađena su s izbornim pravima koja su zaštićena međunarodnim standardima i imaju pozitivan učinak na njih.

Naposljetku, ovim će se prijedlogom podupirati i pružatelj usluga političkog oglašavanja u ostvarivanju njihove slobode poduzetništva u skladu s člankom 16. Povelje.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ne očekuje se da će ova inicijativa utjecati na proračun.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija će ocijeniti provedbu inicijative nakon svakih izbora za Europski parlament na temelju posebnog prikupljanja podataka koje provodi specijalizirani izvođač. U roku od dvije godine nakon svakog izbora za Europski parlament Komisija bi trebala objaviti izvješće u kojem se ocjenjuje provedba ove Uredbe, uključujući aspekte koji nadilaze izbore za Europski parlament.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U poglavlju I. utvrđuju se opće odredbe, uključujući predmet i područje primjene (članak 1.), definicije ključnih pojmova iz Uredbe (članak 2.) i razina usklađenosti takvih mjera (članak 3.).

Poglavlje II. sadržava odredbe o obvezama transparentnosti koje se primjenjuju na plaćeno političko oglašavanje. Njome se utvrđuju mjere koje se primjenjuju na sve pružatelje usluga političkog oglašavanja koji sudjeluju u pripremi, plasmanu, promidžbi, objavljivanju ili širenju političkog oglašavanja. Njome se posebno predviđa transparentnost političkog oglašavanja (članak 4.), obveza identifikacije političkih oglasa (članak 5.) te obveza vođenja evidencije i prijenosa informacija izdavačima oglasa (članak 6.).

Nadalje, u ovom se poglavlju utvrđuju i obveze primjenjive samo na izdavače oglasa, uz obveze iz članaka 4., 5. i 6. Izdavači oglasa u svakom oglasu uključuju jasnu izjavu da je on političke prirode, navode ime sponzora i stavljaju na raspolaganje informacije koje omogućuju razumijevanje šireg konteksta političkog oglasa i njegovih ciljeva (članak 7.). Izdavači oglasa godišnje objavljuju informacije o iznosima ili vrijednosti drugih koristi primljenih djelomično ili u cijelosti za usluge koje su pružili povezane s političkim oglasima (članak 8.). Uspostavljaju se mehanizmi prilagođeni korisnicima koji građanima omogućuju da ih obavijeste o oglasima koji nisu u skladu s obvezama utvrđenima u ovoj Uredbi (članak 9.).

Pružatelji usluga političkog oglašavanja prenose relevantne informacije nadležnim tijelima (članak 10.) i drugim zainteresiranim subjektima (članak 11.).

Poglavljem III. uređuje se upotreba tehnika ciljanja ili isticanja koje uključuju obradu osobnih podataka u svrhu političkog oglašavanja. Kada su osjetljivi podaci ugroženi, primjenjuje se zabrana popraćena posebnim izuzećima. Nadalje, voditelji obrade koji se koriste tim tehnikama za potrebe političkog oglašavanja donose i provode internu politiku, vode evidenciju i pružaju informacije kako bi pojedinci mogli razumjeti logiku i glavne parametre primijenjenog ciljanja te uključiti podatke trećih strana i dodatne analitičke tehnike (članak 12.). Člankom 12. utvrđuju se dodatni zahtjevi za izdavače oglasa. Voditelji obrade u okviru područja primjene članka 13. poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi mogli prenositi informacije zainteresiranim subjektima (članak 13.).

U poglavlju IV. utvrđuju se odredbe o nadzoru i provedbi ove Uredbe. Njome se utvrđuje obveza pružatelja usluga političkog oglašavanja koji nemaju poslovni nastan u Uniji da imenuju pravnog zastupnika u jednoj od država članica u kojoj pružaju svoje usluge (članak 14.); Njome se utvrđuje koja su tijela zadužena za nadzor i provedbu posebnih mjera utvrđenih u ovoj Uredbi; Traži od država članica da osiguraju suradnju među relevantnim nadležnim tijelima; Traži da se odrede kontaktne točke za potrebe ove Uredbe i ovlašćuje države članice da poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se osigurala razmjena informacija

među njima (članak 15.). Države članice trebaju utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenje obveza utvrđenih u ovoj Uredbi (članak 16.). Ovim se poglavljem utvrđuje i obveza država članica da objavljuju datume nacionalnih izbornih razdoblja na lako dostupnom mjestu (članak 17.).

U poglavlju V. navode se daljnje završne odredbe, kao što su klauzula o evaluaciji i preispitivanju (članak 18.) i mogućnost donošenja delegiranih akata (članak 19.). Naposljetku, preostala odredba u ovom poglavlju jest specifikacija stupanja na snagu i datuma početka primjene Uredbe (članak 20.).

2021/0381 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 16. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[9],

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija[10],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Ponuda i potražnja političkog oglašavanja sve su više prekogranične prirode. S tom aktivnošću povezan je velik, raznolik i sve veći broj pružatelja usluga, kao što su politička konzultantska društva, agencije za oglašavanje, platforme za oglašivačke tehnologije, poduzeća za odnose s javnošću, utjecajne osobe i različiti pružatelji usluga analize podataka i posredovanja. Političko oglašavanje ima razne oblike, uključujući plaćeni sadržaj, sponzorirane rezultate pretraživanja, plaćene ciljane poruke, promicanje u rangiranju, promicanje nečega ili nekoga uključeno u sadržaj kao što su plasiranje proizvoda, utjecajne osobe i drugi oblici podržavanja. Povezane aktivnosti mogu uključivati, na primjer, diseminaciju političkog oglašavanja na zahtjev sponzora ili objavljivanje sadržaja uz naplatu.

(2) Političko oglašavanje može se distribuirati i objavljivati preko granica različitim sredstvima i medijima. Može se distribuirati ili objavljivati u tradicionalnim neinternetskim medijima kao što su novine, televizija i radio, a sve više i putem internetskih platformi, internetskih stranica, mobilnih aplikacija, računalnih igara i drugih digitalnih sučelja. Potonje ne samo da je posebno pogodno za ponudu preko granica, nego i otvara nova i ozbiljna regulatorna i provedbena pitanja. Upotreba političkog oglašavanja na internetu sve je šira, a određeni linearni oblici političkog oglašavanja izvan interneta, kao što su radio i televizija, nude se i na internetu kao usluge na zahtjev. Političke oglašivačke kampanje obično se organiziraju tako da se iskoristi niz različitih medija i oblika.

---

9 SL C , , str. .

10 SL C , , str. .

(3) Budući da se obično pruža uz naknadu, oglašavanje, uključujući političko oglašavanje, uslužna je djelatnost u skladu s člankom 57. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”). U Izjavi br. 22, o osobama s invaliditetom, priloženoj Ugovoru iz Amsterdama, na konferenciji predstavnika vlada država članica usuglašeno je da institucije Unije moraju uzeti u obzir potrebe osoba s invaliditetom pri sastavljanju mjera na temelju članka 114. UFEU-a.

(4) Postizanje transparentnosti legitiman je javni cilj u skladu s vrijednostima koje dijele EU i njegove države članice u skladu s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji („UEU”). Građanima nije uvijek lako prepoznati političke oglase i ostvarivati svoja demokratska prava na informiran način. Visoka razina transparentnosti potrebna je, među ostalim, kao temelj za otvorenu i pravednu političku raspravu te slobodne i poštene izbore ili referendume te kako bi se suzbile dezinformacije i nezakonito uplitanje, među ostalim i iz inozemstva. Političko oglašavanje može biti izvor dezinformacija, posebno ako se oglašavanjem ne otkriva njegova politička priroda i gdje je usmjereno. Transparentnost političkog oglašavanja pomaže biračima da pri susretu s političkim oglasom bolje razumiju u čije se ime to oglašavanje provodi i na koji ih način pružatelj usluga oglašavanja cilja, što glasače stavlja u bolji položaj za donošenje informiranih odluka.

(5) U kontekstu političkog oglašavanja često se primjenjuju tehnike ciljanja. Tehnike ciljanja ili isticanja trebale bi se tumačiti kao tehnike koje se primjenjuju za usmjeravanje prilagođenog političkog oglasa samo na određenu osobu ili skupinu osoba ili za povećanje širenja, dosega ili vidljivosti političkog oglasa. S obzirom na moć i potencijal zlouporabe osobnih podataka pri ciljanju, među ostalim putem mikrociljanja i drugih naprednih tehnika, takve tehnike mogu biti posebne prijetnje zakonitim javnim interesima, kao što su pravednost, jednake mogućnosti i transparentnost u izbornom postupku te temeljno pravo na objektivno, transparentno i pluralističko informiranje.

(6) Političko oglašavanje trenutačno je različito regulirano u državama članicama, a u brojnim slučajevima usmjereno je na tradicionalne medijske oblike. Postoje posebna ograničenja, uključujući ograničenja prekograničnog pružanja usluga političkog oglašavanja. Neke države članice zabranjuju pružateljima usluga iz EU-a s poslovnim nastanom u drugim državama članicama pružanje usluga političke prirode ili s političkom svrhom tijekom izbornih razdoblja. S druge strane, u nekim državama članicama vjerojatno postoje nedostaci i pravne praznine u nacionalnom zakonodavstvu, što dovodi do toga da se političko oglašavanje ponekad diseminira bez obzira na relevantne nacionalne propise, čime se ugrožava cilj reguliranja transparentnosti u političkom oglašavanju.

(7) Kako bi se osigurala veća transparentnost političkog oglašavanja, među ostalim kako bi se odgovorilo na zabrinutost građana, neke su države članice već razmotrile ili razmatraju dodatne mjere za transparentnost političkog oglašavanja i podupiranje pravedne političke rasprave te slobodnih i poštenih izbora ili referenduma. Te se nacionalne mjere posebno razmatraju za oglašavanje koje se objavljuje i distribuira na internetu, a mogu uključivati i dodatne zabrane. Te se mjere razlikuju u rasponu od neobvezujućih do obvezujućih mjera i podrazumijevaju različite elemente transparentnosti.

(8) Ta situacija dovodi do rascjepkanosti unutarnjeg tržišta, smanjuje pravnu sigurnost za pružatelje usluga političkog oglašavanja koji pripremaju, plasiraju, objavljuju ili diseminiraju političke oglase, stvara prepreke slobodnom kretanju povezanih usluga,

narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, među ostalim između pružatelja usluga izvan interneta i pružatelja internetskih usluga, te iziskuje složene mjere za postizanje usklađenosti i dodatne troškove za relevantne pružatelje usluga.

(9) U tom kontekstu, pružatelji usluga političkog oglašavanja vjerojatno će biti odvraćeni od pružanja svojih usluga političkog oglašavanja u prekograničnim situacijama. To se posebno odnosi na mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća, koja često nemaju resurse za snošenje ili prenošenje visokih troškova usklađivanja povezanih s pripremom, plasiranjem, objavljivanjem ili diseminacijom političkog oglašavanja u više država članica. Time se ograničava dostupnost usluga i negativno utječe na mogućnost pružatelja usluga da uvode inovacije i nude multimedijske i multinacionalne kampanje na unutarnjem tržištu.

(10) Stoga bi pri pružanju usluga političkog oglašavanja trebalo osigurati dosljednu i visoku razinu transparentnosti političkog oglašavanja u cijeloj Uniji, a razlike koje ometaju slobodno kretanje povezanih usluga na unutarnjem tržištu trebalo bi spriječiti utvrđivanjem jedinstvenih obveza transparentnosti za pružatelje usluga političkog oglašavanja, jamčeći time ujednačenu zaštita prava osoba i nadzor na cijelom unutarnjem tržištu na temelju članka 114. UFEU-a.

(11) Države članice ne bi smjele u svojem nacionalnom pravu održavati niti u njega uvesti odredbe koje odstupaju od odredaba utvrđenih u ovoj Uredbi, uključujući i strože ili manje stroge odredbe koje bi dovele do različite razine transparentnosti u političkom oglašavanju. Potpuno usklađivanje zahtjeva u pogledu transparentnosti povezanih s političkim oglašavanjem povećava pravnu sigurnost i smanjuje rascjepkanost obveza koje pružatelji usluga ispunjavaju u kontekstu političkog oglašavanja.

(12) Potpuno usklađivanje zahtjeva u pogledu transparentnosti ne bi smjelo dovoditi u pitanje slobodu pružatelja usluga političkog oglašavanja da dobrovoljno pružaju dodatne informacije o političkom oglašavanju kao dio slobode izražavanja zaštićene u skladu s člankom 11. Povelje o temeljnim pravima.

(13) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na sadržaj političkog oglašavanja ni na pravila kojima se uređuje prikazivanje političkog oglašavanja, uključujući takozvana razdoblja šutnje prije izbora ili referenduma.

(14) Uredbom bi se trebao propisati usklađeni zahtjev u pogledu transparentnosti primjenjiv na gospodarske subjekte koji pružaju usluge političkog oglašavanja i povezane usluge (tj. aktivnosti koje se obično obavljaju uz naknadu); konkretnije, te se usluge sastoje od pripreme, plasiranja, promicanja, objavljivanja i diseminacije političkog oglašavanja. Pravila ove Uredbe kojima se osigurava visoka razina transparentnosti političkog oglašavanja temelje se na članku 114. UFEU-a. Ovom bi se Uredbom trebala rješavati i pitanja primjene tehnika ciljanja i isticanja u kontekstu objavljivanja, diseminacije ili promicanja političkog oglašavanja koje uključuju obradu osobnih podataka. Pravila u ovoj Uredbi kojima se uređuje primjena ciljanja i isticanja temelje se na članku 16. UFEU-a. Političko oglašavanje usmjereno na pojedince u državi članici trebalo bi obuhvatiti oglašavanje koje su u cijelosti pripremili, plasirali ili objavili pružatelji usluga s poslovnim nastanom izvan Unije, ali koje se diseminira pojedincima u Uniji. Kako bi se utvrdilo je li politički oglas usmjeren na pojedince u državi članici, trebalo bi uzeti u obzir čimbenike koji ga povezuju s tom državom članicom, uključujući jezik, kontekst, cilj oglasa i načine njegove diseminacije.

(15) Političko oglašavanje i politički oglasi nisu definirani na razini Unije. Potrebna je zajednička definicija kako bi se utvrdilo područje primjene usklađenih obveza u pogledu transparentnosti i pravila o ciljanju i isticanju. Tom bi definicijom trebalo obuhvatiti sve oblike političkog oglašavanja te sva sredstva i načine objavljivanja ili diseminacije unutar Unije, neovisno o tome nalazi li se izvor unutar Unije ili u trećoj zemlji.

(16) Definicija političkog oglašavanja trebala bi uključivati oglašavanje koje politički akter izravno ili neizravno objavljuje ili diseminira ili koje se izravno ili neizravno objavljuje ili diseminira za njega ili u njegovo ime. Budući da se oglasi političkog aktera ili oglasi za njega ili u njegovo ime ne mogu odvojiti od njegova djelovanja kao političkog aktera, može se pretpostaviti da mogu utjecati na političku raspravu, osim poruka isključivo privatne ili komercijalne prirode.

(17) Ako drugi sudionici objavljuju ili diseminiraju poruku koja bi mogla utjecati na ishod izbora ili referenduma, zakonodavnog ili regulatornog postupka ili načina glasovanja, to bi se također trebalo smatrati političkim oglašavanjem. Kako bi se utvrdilo može li objavljivanje ili diseminacija poruke utjecati na ishod izbora ili referenduma, zakonodavnog ili regulatornog postupka ili načina glasovanja, trebalo bi uzeti u obzir sve relevantne čimbenike primjerice sadržaj poruke, jezik koji se upotrebljava za prenošenje poruke, kontekst u kojem se poruka prenosi, cilj poruke i način na koji se poruka objavljuje ili diseminira. Poruke o društvenim ili kontroverznim pitanjima mogu, ovisno o slučaju, utjecati na ishod izbora ili referenduma, zakonodavnog ili regulatornog postupka ili na ponašanje glasača.

(18) Praktične informacije iz službenih izvora o organizaciji i načinima sudjelovanja na izborima ili referendumima ne bi se trebale smatrati političkim oglašavanjem.

(19) Politička stajališta izražena u audiovizualnim linearnim radiodifuzijskim programima ili objavljena u tiskanim medijima bez izravnog plaćanja ili jednakovrijedne naknade ne bi trebala biti obuhvaćena ovom Uredbom.

(20) Za potrebe ove Uredbe izbori bi se trebali tumačiti kao izbori za Europski parlament, kao i svi izbori ili referendumi organizirani na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u državama članicama i izbori za određivanje vodstva političkih stranaka. Oni ne bi trebali obuhvaćati druge oblike izbora kao što su privatno organizirani postupci glasovanja.

(21) Potrebno je definirati politički oglas kao primjer političkog oglašavanja. Oglasi uključuju sredstvo kojim se promidžbena poruka prenosi, među ostalim u tiskanom obliku, putem radiodifuzijskih medija ili putem usluga internetskih platformi.

(22) Politički akteri u smislu ove Uredbe trebali bi biti definirani upućivanjem na koncepte definirane pravom Unije, kao i nacionalnim pravom u skladu s međunarodnim pravnim instrumentima kao što su instrumenti Vijeća Europe. Pojam političkih stranaka trebao bi obuhvatiti njihove pridružene i pomoćne subjekte osnovane, s pravnom osobnošću ili bez nje, kako bi im se pružila potpora ili kako bi se ostvarili njihovi ciljevi, primjerice suradnjom s određenom skupinom birača ili u posebne izborne svrhe.

(23) Pojam političkih aktera trebao bi obuhvatiti i neizabrane dužnosnike, izabrane dužnosnike, kandidate i članove izvršne vlasti na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini. U tu bi definiciju trebalo uključiti i druge političke organizacije.

(24) Oglašivačka kampanja trebala bi se definirati kao priprema, objavljivanje i diseminacija niza povezanih oglasa tijekom trajanja ugovora za političko oglašavanje,

na temelju zajedničke pripreme, sponzorstva i financiranja. Trebala bi uključivati pripremu, plasiranje, promicanje, objavu i diseminaciju oglasa ili verzija oglasa na različitim medijima i u različitim trenucima unutar istog izbornog ciklusa.

(25) Definicija političkog oglašavanja ne bi trebala utjecati na nacionalne definicije političkih stranaka, političkih ciljeva ili razdoblja kampanje na nacionalnoj razini.

(26) Kako bi se obuhvatio širok raspon relevantnih pružatelja usluga povezanih s uslugama političkog oglašavanja, pružatelje usluga političkog oglašavanja trebalo bi tumačiti na način da obuhvaćaju pružatelje usluga koji su uključeni u pripremu, plasiranje, promicanje, objavljivanje i diseminaciju političkog oglašavanja.

(27) Pojam usluga političkog oglašavanja ne bi trebao obuhvatiti poruke koje pojedinci dijele isključivo u svoje ime. Ne bi se trebalo smatrati da pojedinci djeluju u svoje ime ako objavljuju poruke čiju diseminaciju ili objavu plaća druga osoba.

(28) Nakon što se naznači da je oglas povezan s političkim oglašavanjem, to bi trebalo jasno naznačiti drugim pružateljima usluga uključenima u usluge političkog oglašavanja. Osim toga, nakon što se oglas prepozna kao politički oglas, njegova daljnja diseminacija trebala bi i dalje biti usklađena sa zahtjevima u pogledu transparentnosti. Na primjer, kada se sponzorirani sadržaj organski dijeli, oglašavanje bi i dalje trebalo biti označeno kao političko oglašavanje.

(29) Pravila o transparentnosti utvrđena u ovoj Uredbi trebala bi se primjenjivati samo na usluge političkog oglašavanja, tj. političko oglašavanje koje se obično pruža uz naknadu, koja može uključivati davanje u naravi. Zahtjevi u pogledu transparentnosti ne bi se trebali primjenjivati na sadržaj koji učitava korisnik usluge internetskog posredovanja, kao što je internetska platforma, i koji je internetska posrednička služba distribuirala bez naknade za plasiranje, objavljivanje ili diseminaciju određene poruke, osim ako je korisnik platio naknadu trećoj strani za politički oglas.

(30) Zahtjevi u pogledu transparentnosti ne bi se trebali primjenjivati ni na razmjenu informacija putem elektroničkih komunikacijskih usluga kao što su usluge elektroničkih poruka ili telefonskih poziva, sve dok ne postoji usluga političkog oglašavanja.

(31) Sloboda izražavanja zaštićena člankom 11. Povelje o temeljnim pravima obuhvaća pravo pojedinca na političko mišljenje, primanje i širenje političkih informacija te na razmjenu političkih ideja. Svako ograničenje mora biti u skladu s člankom 52. Povelje o temeljnim pravima, a ta sloboda može biti podložna modulaciji i ograničenjima ako je to opravdano ostvarivanjem legitimnog javnog interesa i u skladu s općim načelima prava Unije, kao što su proporcionalnost i pravna sigurnost. To, među ostalim, vrijedi ako se političke ideje prenose preko pružatelja usluga oglašavanja.

(32) Na političke oglase koje objavljuju ili diseminiraju internetski posrednici primjenjuju se horizontalna pravila Uredbe (EU) 2021/XX [Akt o digitalnim uslugama], koja se primjenjuju na sve vrste internetskog oglašavanja, uključujući komercijalne i političke oglase. Na temelju definicije političkog oglašavanja utvrđene u ovoj Uredbi primjereno je propisati dodatnu granularnost zahtjeva u pogledu transparentnosti utvrđenih za izdavače političkih oglasa obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EU) 2021/XX [Akt o digitalnim uslugama], osobito vrlo velikih platformi. To se posebno odnosi na informacije povezane s financiranjem političkih oglasa. Zahtjevi iz ove Uredbe ne utječu na odredbe Akta o digitalnim uslugama, među ostalim u pogledu obveza procjene rizika i ublažavanja za vrlo velike internetske platforme u odnosu na njihove sustave oglašavanja.

(33) Priprema, plasiranje, promicanje, objavljivanje i diseminacija političkog oglašavanja mogu uključivati složeni lanac pružatelja usluga. To se posebno odnosi na slučajeve u kojima odabir sadržaja oglašavanja, odabir kriterija za ciljanje, pružanje podataka koji se koriste za ciljanje oglašavanja, pružanje tehnika ciljanja, isporuku oglasa i njegovu diseminaciju mogu kontrolirati različiti pružatelji usluga. Na primjer, automatiziranim uslugama može se poduprijeti povezivanje profila korisnika sučelja s pruženim oglašivačkim sadržajem upotrebom osobnih podataka prikupljenih izravno od korisnika usluge i iz ponašanja korisnika na internetu, kao i izvedenih podataka.

(34) S obzirom na važnost jamčenja djelotvornosti zahtjeva u pogledu transparentnosti, uključujući olakšavanje nadzora, pružatelji usluga političkog oglašavanja trebali bi osigurati da se relevantne informacije koje prikupljaju pri pružanju svojih usluga, uključujući naznaku da je oglas političke prirode, pružaju izdavaču političkih oglasa koji taj politički oglas objavljuje. Kako bi se omogućila učinkovita provedba ovog zahtjeva te pravodobno i točno pružanje tih informacija, pružatelji usluga političkog oglašavanja trebali bi razmotriti i poduprijeti automatizaciju prosljeđivanja informacija među pružateljima usluga političkog oglašavanja.

(35) Ako se umjetnom komercijalnom ili ugovornom konstrukcijom omogućuje izbjegavanje primjene obveza u pogledu transparentnosti utvrđenih u Uredbi, te bi se obveze trebale primjenjivati na subjekt ili subjekte koji u biti pružaju uslugu oglašavanja.

(36) Koraci bi mogli uključivati i uspostavljanje učinkovitog mehanizma kojim bi pojedinci naznačili da je politički oglas zaista političke prirode te poduzimanje učinkovitih mjera kao odgovor na takve naznake.

(37) Iako se u Uredbi predviđaju posebni zahtjevi, nijedna od obveza utvrđenih u njoj ne bi se trebala tumačiti kao nametanje opće obveze praćenja pružateljima usluga posredovanja u pogledu političkog sadržaja koji dijele fizičke ili pravne osobe, niti bi ih se trebalo tumačiti kao nametanje opće obveze pružateljima usluga posredovanja da poduzmu proaktivne mjere u vezi s nezakonitim sadržajem ili aktivnostima koje ti pružatelji usluga prosljeđuju ili pohranjuju.

(38) Transparentnost političkog oglašavanja trebala bi građanima omogućiti da shvate da su izloženi političkom oglasu. Izdavači političkih oglasa trebali bi osigurati da se u vezi sa svakim političkim oglasom objavi jasna izjava o tome da je riječ o političkom oglasu i o identitetu njegova sponzora. Prema potrebi, ime sponzora može uključivati politički logotip. Izdavači političkih oglasa trebali bi primjenjivati djelotvorno označivanje, uzimajući u obzir razvoj relevantnih znanstvenih istraživanja i najbolju praksu u pogledu osiguravanja transparentnosti označivanjem oglašavanja. Također bi trebalo osigurati da se u vezi sa svakim političkim oglasom objave informacije koje omogućuju razumijevanje šireg konteksta političkog oglasa i njegovih ciljeva, koje mogu biti uključene u sam oglas ili ih izdavač može navesti na svojoj internetskoj stranici, dostupnoj preko poveznice ili u jednakovrijednim jasnim i korisnicima prilagođenim uputama sadržanima u oglasu.

(39) Te bi informacije trebalo navesti u obavijesti o transparentnosti koja bi također trebala uključivati identitet sponzora kako bi se omogućila odgovornost u političkom procesu. Trebalo bi se jasno naznačiti mjesto poslovnog nastana sponzora i je li sponzor fizička ili pravna osoba. Osobni podaci pojedinaca uključenih u političko oglašavanje, koji nisu povezani sa sponzorom ili drugim uključenim političkim akterima, ne bi se trebali navoditi u obavijesti o transparentnosti. Obavijest o transparentnosti trebala bi sadržavati i informacije o razdoblju diseminacije, svim povezanim izborima,

utrošenom iznosu i vrijednosti drugih protučinidbi primljenih djelomično ili potpuno za određeni oglas, kao i za cijelu oglašivačku kampanju, izvor utrošenih sredstava i druge informacije kako bi se osigurala pravednost distribucije političkog oglasa. Informacije o izvoru utrošenih sredstava odnose se, primjerice, na njihovo javno ili privatno podrijetlo i potječu li iz Europske unije ili izvan nje. Informacije o povezanim izborima ili referendumima trebale bi, kad je to moguće, uključivati poveznicu na informacije iz službenih izvora o organizaciji i načinima sudjelovanja ili promicanju sudjelovanja na tim izborima ili referendumima. Obavijest o transparentnosti trebala bi sadržavati i informacije o označivanju političkih oglasa u skladu s postupkom utvrđenim u ovoj Uredbi. Tim zahtjevom ne bi se trebale dovoditi u pitanje odredbe o obavješćivanju u skladu s člancima 14., 15. i 19. Uredbe (EU) 2021/XXX [Akt o digitalnim uslugama].

(40) Informacije koje treba sadržavati obavijest o transparentnosti trebale bi biti navedene u samom oglasu ili lako dostupne na temelju naznake u oglasu. Zahtjev da informacije o obavijesti o transparentnosti moraju biti, među ostalim, jasno vidljive trebao bi podrazumijevati da se one jasno pojavljuju u oglasu ili s njim. Zahtjev da informacije objavljene u obavijesti o transparentnosti moraju biti lako dostupne, strojno čitljive kada je to tehnički moguće i prilagođene korisnicima trebao bi podrazumijevati ispunjavanje potreba osoba s invaliditetom. Prilog I. Direktivi 2019/882 (Europski akt o pristupačnosti) sadržava zahtjeve za pristupačnost informacija, uključujući digitalne informacije koje bi se trebale upotrebljavati kako bi političke informacije postale pristupačne osobama s invaliditetom.

(41) Obavijesti o transparentnosti trebale bi biti oblikovane tako da informiraju korisnika i pomognu jasnoj identifikaciji političkog oglasa kao takvog. Trebale bi biti oblikovane tako da ostanu na istom mjestu ili dostupne u slučaju daljnje diseminacije političkog oglasa na drugoj platformi ili prosljeđivanja među pojedincima. Informacije sadržane u obavijesti o transparentnosti trebale bi se objaviti pri prvoj objavi političkih oglasa i čuvati tijekom razdoblja od godinu dana nakon posljednje objave. Pohranjene informacije trebale bi uključivati i informacije o političkom oglašavanju koje je završilo ili koje je izdavač uklonio.

(42) Budući da političke oglase objavljuju izdavači političkih oglasa, oni bi trebali objaviti ili diseminirati te informacije javnosti zajedno s objavom ili diseminacijom političkog oglasa. Izdavači političkih oglasa ne bi smjeli objavljivati one političke oglase koji ne ispunjavaju zahtjeve u pogledu transparentnosti iz ove Uredbe. Osim toga, izdavači političkih oglasa koji su vrlo velike internetske platforme u smislu Uredbe (EU) 2021/XXX [Akt o digitalnim uslugama] trebali bi informacije sadržane u obavijesti o transparentnosti staviti na raspolaganje putem repozitorija oglasa objavljenih u skladu s člankom 30. Uredbe [Akt o digitalnim uslugama]. Time će se olakšati rad zainteresiranih aktera, uključujući istraživače, u njihovoj posebnoj ulozi u podupiranju slobodnih i poštenih izbora ili referenduma i pravednih izbornih kampanja, među ostalim nadziranjem sponzora političkog oglasa i analizom okruženja političkog oglašavanja.

(43) Ako je pružatelj usluge političkog oglašavanja koji udomljava ili na neki drugi način pohranjuje i pruža sadržaj političkog oglasa odvojen od pružatelja usluge političkog oglašavanja koji kontrolira internetsku stranicu ili drugo sučelje na kojem se politički oglas naposljetku prikazuje, trebalo bi ih zajedno smatrati izdavačima oglasa, s odgovarajućom odgovornošću u pogledu konkretne usluge koju pružaju, kako bi se osiguralo da je označivanje provedeno i da su dostupne obavijesti o transparentnosti i

relevantne informacije. Njihovi ugovorni aranžmani trebali bi odražavati način na koji organiziraju usklađenost s ovom Uredbom.

(44) Informacije o iznosima potrošenima na političko oglašavanje i vrijednost drugih protučinidbi koje su djelomično ili u potpunosti primljene za političko oglašavanje mogu korisno doprinijeti političkoj raspravi. Potrebno je osigurati da se iz godišnjih izvješća koja sastavljaju relevantni izdavači političkih oglasa može dobiti odgovarajući pregled aktivnosti političkog oglašavanja. Kako bi se poduprli nadzor i odgovornost, takvo bi izvješćivanje trebalo uključivati informacije o troškovima za ciljanje političkog oglašavanja u relevantnom razdoblju, zbirno za kampanju ili kandidata. Kako bi se izbjeglo nerazmjerno opterećenje, te obveze izvješćivanja o transparentnosti ne bi se trebale primjenjivati na poduzeća koja ispunjavaju uvjete na temelju članka 3. stavka 3. Direktive 2013/34/EU.

(45) Izdavači političkih oglasa koji pružaju usluge političkog oglašavanja trebali bi uspostaviti mehanizme koji bi pojedincima omogućili da im prijave da određeni politički oglas koji su objavili nije u skladu s ovom Uredbom. Mehanizmi za prijavljivanje takvih oglasa trebali bi biti jednostavni za pristup i upotrebu i trebalo bi ih prilagoditi obliku oglašavanja koje izdavač oglasa distribuira. U mjeri u kojoj je to moguće, ti bi mehanizmi trebali biti dostupni preko samog oglasa, primjerice na internetskoj stranici izdavača oglasa. Izdavači političkih oglasa trebali bi se prema potrebi moći osloniti na postojeće mehanizme. Ako su izdavači političkih oglasa pružatelji usluga smještaja na poslužitelju na internetu u smislu Akta o digitalnim uslugama, u pogledu političkih oglasa smještenih na zahtjev primatelja njihovih usluga, odredbe članka 14. Akta o digitalnim uslugama nastavljaju se primjenjivati na obavijesti o neusklađenosti takvih oglasa s ovom Uredbom.

(46) Kako bi se određenim subjektima omogućilo da ispunjavaju svoju svrhu u demokracijama, primjereno je utvrditi pravila o praćenju informacija objavljenih uz politički oglas ili sadržanih u obavijesti o transparentnosti zainteresiranim akterima kao što su provjereni istraživači, novinari, organizacije civilnog društva i akreditirani promatrači izbora, kako bi se poduprlo ispunjavanje njihovih odgovarajućih uloga u demokratskom procesu. Od pružatelja usluga političkog oglašavanja ne bi se trebalo zahtijevati da odgovaraju na zahtjeve koji su očito neutemeljeni ili pretjerani. Nadalje, relevantnom pružatelju usluga trebalo bi dopustiti da naplaćuje razumnu naknadu u slučaju skupih zahtjeva koji se ponavljaju, uzimajući u obzir administrativne troškove pružanja informacija.

(47) Osobni podaci prikupljeni izravno od pojedinaca ili neizravno, kao što su izvedeni podaci, pri grupiranju pojedinaca u skladu s njihovim pretpostavljenim interesima ili interesima izvedenima iz njihove internetske aktivnosti, profiliranja ponašanja i drugih tehnika analize sve se više primjenjuju za ciljanje političkih poruka prema skupinama ili pojedinačnim biračima ili pojedincima te za jačanje njihova učinka. Na temelju obrade osobnih podataka, posebno podataka koji se smatraju osjetljivima u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća[11] i Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća[12], različite skupine birača ili pojedinaca mogu se

[11] Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

[12] Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom

segmentirati, a njihove značajke ili ranjivost iskorištavati, primjerice, diseminacijom oglasa u određenim trenucima i na posebnim mjestima kako bi se iskoristili slučajevi u kojima bi bili osjetljivi na određenu vrstu informacija ili poruka. To ima konkretne i štetne učinke na temeljna prava i slobode građana u pogledu obrade njihovih osobnih podataka i njihove slobode primanja objektivnih informacija, oblikovanja njihova mišljenja, donošenja političkih odluka i ostvarivanja prava glasa. To negativno utječe na demokratski proces. Trebalo bi propisati dodatna ograničenja i uvjete u odnosu na one iz Uredbe (EU) 2016/679 i Uredbe (EU) 2018/1725. Uvjeti utvrđeni u ovoj Uredbi za primjenu tehnika ciljanja i isticanja koje uključuju obradu osobnih podataka u kontekstu političkog oglašavanja trebali bi se temeljiti na članku 16. UFEU-a.

(48) Tehnike ciljanja i isticanja u kontekstu političkog oglašavanja koje uključuju obradu osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 i članka 10. stavka 1. Uredbe (EU) 2018/1725 trebale bi stoga biti zabranjene. Primjena takvih tehnika trebala bi biti dopuštena samo ako ih na temelju izričite privole ispitanika provodi voditelj obrade ili netko tko djeluje u njegovo ime u sklopu legitimnih aktivnosti s odgovarajućim zaštitnim mjerama zaklade, udruženja ili drugog neprofitnog tijela s političkim, filozofskim, vjerskim ili sindikalnim ciljem te pod uvjetom da se obrada odnosi samo na članove ili bivše članove tijela ili na osobe koje imaju redovan kontakt s njom u vezi s njezinim svrhama i da osobni podaci nisu priopćeni nikome izvan tog tijela bez privole ispitanika. To bi trebalo biti popraćeno posebnim zaštitnim mjerama. Privolu bi trebalo tumačiti kao privolu u smislu Uredbe (EU) 2016/679 i Uredbe (EU) 2018/1725. Stoga se ne bi smjelo omogućavati oslanjanje na iznimke utvrđene u članku 9. stavku 2. točkama (b), (c), (e), (f), (g), (h), (i) i (j) Uredbe (EU) 2016/679 i članku 10. stavku 2. točkama (b), (c), (e), (f), (g), (h), (i) i (j) Uredbe (EU) 2018/1725 za primjenu tehnika ciljanja i isticanja za objavljivanje, promicanje i diseminaciju političkog oglašavanja koje uključuju obradu osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 i članka 10. stavka 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

(49) Kako bi se osigurala veća transparentnost i odgovornost, voditelji obrade trebali bi primjenjivati dodatne zaštitne mjere pri upotrebi tehnika ciljanja i isticanja u kontekstu političkog oglašavanja koje uključuje obradu osobnih podataka. Trebali bi donijeti i provesti politiku u kojoj se opisuje kako primjenjuju takve tehnike za ciljanje pojedinaca ili isticanje svojeg sadržaja i kako vode evidenciju o svojim relevantnim aktivnostima. Pri objavljivanju, promicanju ili diseminaciji političkog oglasa tehnikama ciljanja i isticanja voditelji obrade trebali bi, zajedno s političkim oglašavanjem, pružiti smislene informacije kako bi dotični pojedinac mogao razumjeti upotrijebljenu logiku i glavne parametre primijenjenog ciljanja, upotrebu podataka treće strane i dodatne analitičke tehnike, među ostalim je li ciljanje oglasa dodatno optimizirano tijekom isporuke.

(50) Izdavači političkih oglasa koji primjenjuju tehnike ciljanja ili isticanja trebali bi u svoju obavijest o transparentnosti uključiti informacije koje su potrebne kako bi dotični pojedinac mogao razumjeti logiku i glavne parametre primijenjene tehnike te upotrebu podataka treće strane i dodatnih analitičkih tehnika te poveznicu na relevantnu politiku voditelja obrade. Ako voditelj obrade nije ujedno i izdavač oglasa, voditelj obrade trebao bi izdavaču političkih oglasa proslijediti internu politiku ili upućivanje na nju. Pružatelji usluga oglašavanja trebali bi, prema potrebi, izdavaču političkih oglasa proslijediti informacije potrebne za ispunjavanje svojih obveza iz ove

---

kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

Uredbe. Davanje takvih informacija moglo bi biti automatizirano i integrirano u uobičajene poslovne procese na temelju standarda.

(51) Kako bi se pojedinci dodatno osnažili za ostvarivanje prava na zaštitu podataka, izdavači političkih oglasa trebali bi dotičnim ispitanicima pružiti dodatne informacije i učinkovite alate za potporu ostvarivanju njihovih prava u skladu s pravnim okvirom EU-a za zaštitu podataka, među ostalim da ulože prigovor ili povuku svoju privolu ako su bili ciljani političkim oglašavanjem. Te bi informacije također trebale biti lako dostupne izravno iz obavijesti o transparentnosti. Alati dostupni pojedincima za pomoć u ostvarivanju njihovih prava trebali bi biti djelotvorni u sprječavanju da pojedinac bude ciljan političkim oglasima te u sprečavanju toga da ih jedan ili više određenih voditelja obrade ciljaju i da ih ciljaju na temelju određenih kriterija.

(52) Komisija bi trebala poticati izradu kodeksa ponašanja iz članka 40. Uredbe (EU) 2016/679 kako bi se podupiralo ostvarivanje prava ispitanika u tom kontekstu.

(53) Informacije koje treba pružiti u skladu sa svim zahtjevima koji se odnose na primjenu tehnika ciljanja i isticanja na temelju ove Uredbe trebale bi biti predstavljene u obliku koji je lako dostupan, jasno vidljiv i prilagođen korisnicima, među ostalim upotrebom jednostavnog jezika.

(54) Primjereno je utvrditi pravila o prosljeđivanju informacija o ciljanju drugim zainteresiranim subjektima. Primjenjivi režim trebao bi biti u skladu s režimom za prosljeđivanje informacija povezanih sa zahtjevima u pogledu transparentnosti.

(55) Pružatelji usluga političkog oglašavanja s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koji nude usluge u Uniji trebali bi imenovati ovlaštenog pravnog zastupnika u Uniji kako bi se omogućio učinkovit nadzor nad tim pružateljima na temelju ove Uredbe. Pravni zastupnik mogao bi biti osoba imenovana na temelju članka 27. Uredbe (EU) 2016/679 ili zastupnik imenovan na temelju članka 11. Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama].

(56) U interesu učinkovitog nadzora na temelju ove Uredbe potrebno je nadzornim tijelima povjeriti nadležnost za praćenje i provedbu relevantnih pravila. Ovisno o pravnom sustavu pojedine države članice i u skladu s postojećim pravom Unije, uključujući Uredbu (EU) 2016/679 i Uredbu (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama], u tu se svrhu mogu imenovati različita nacionalna pravosudna ili upravna tijela.

(57) Za nadzor nad uslugama internetskog posredovanja u skladu s ovom Uredbom države članice trebale bi imenovati nadležna tijela i osigurati da je takav nadzor usklađen s nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 38. Uredbe (EU) [Akt o digitalnim uslugama]. Koordinatori digitalnih usluga u skladu s Uredbom (EU) [Akt o digitalnim uslugama] u svakoj državi članici trebali bi u svakom slučaju biti odgovorni za osiguravanje koordinacije na nacionalnoj razini u pogledu tih pitanja i, prema potrebi, surađivati s drugim koordinatorima digitalnih usluga u skladu s mehanizmima utvrđenima u Uredbi (EU) [Akt o digitalnim uslugama]. U okviru primjene ove Uredbe taj bi mehanizam trebao biti ograničen na nacionalnu suradnju među koordinatorima digitalnih usluga [i ne bi trebao uključivati izdizanje na razinu Unije kako je predviđeno Uredbom (EU) [Akt o digitalnim uslugama]].

(58) Države članice trebale bi imenovati nadležna tijela za nadzor u pogledu onih aspekata ove Uredbe koji nisu u nadležnosti nadzornih tijela na temelju Uredbe (EU) 2016/679 i Uredbe (EU) 2018/725. Kako bi se poduprlo poštovanje temeljnih prava i sloboda, vladavine prava, demokratskih načela i povjerenja javnosti u nadzor političkog oglašavanja, potrebna je strukturna neovisnost tih tijela o vanjskoj intervenciji ili

političkom pritisku i primjereno ovlašćivanje tih tijela za učinkovito praćenje i poduzimanje mjera potrebnih za osiguravanje usklađenosti s ovom Uredbom, posebno s obvezama utvrđenima u članku 7. Konkretno, države članice mogu imenovati nacionalna regulatorna tijela ili druga tijela na temelju članka 30. Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća[13].

(59) Ako u okviru prava Unije već postoje pravila o pružanju informacija nadležnim tijelima i suradnji s tim tijelima i među njima, kao što je članak 9. Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama] ili pravila iz Uredbe (EU) 2016/679, ta bi se pravila trebala primjenjivati *mutatis mutandis* na relevantne odredbe ove Uredbe.

(60) Tijela nadležna za nadzor ove Uredbe trebala bi međusobno surađivati na nacionalnoj razini i razini EU-a uz što bolje iskorištavanje postojećih struktura, uključujući nacionalne mreže suradnje, europsku mrežu za suradnju u području izbora kako je navedeno u Preporuci C (2018) 5949 final i Europsku skupinu regulatora za audiovizualne medijske usluge osnovanu u skladu s Direktivom 2010/13/EU. Takvom suradnjom trebala bi se olakšati brza i sigurna razmjena informacija o pitanjima povezanima s izvršavanjem nadzornih i provedbenih zadaća u skladu s ovom Uredbom, među ostalim zajedničkim utvrđivanjem povreda, razmjenom saznanja i stručnog znanja te suradnjom na primjeni i provedbi relevantnih pravila.

(61) Kako bi se olakšala djelotvorna primjena obveza utvrđenih u Uredbi, potrebno je ovlastiti nacionalna tijela da od pružatelja usluga zatraže relevantne informacije o transparentnosti političkog oglašavanja. Informacije koje treba proslijediti nadležnim tijelima mogle bi se odnositi na oglašivačku kampanju, biti navedene zbirno po godinama ili se odnositi na određene oglase. Kako bi se osiguralo da se zahtjevi za takve informacije mogu ispuniti na djelotvoran i učinkovit način te da istodobno pružatelji usluga političkog oglašavanja ne budu izloženi nerazmjernom opterećenju, potrebno je utvrditi određene uvjete koje bi ti zahtjevi trebali ispunjavati. U interesu pravovremenog nadzora izbornog postupka, pružatelji usluga političkog oglašavanja trebali bi brzo odgovarati na zahtjeve nadležnih tijela i uvijek u roku od 10 radnih dana od primitka mjere. U interesu pravne sigurnosti i u skladu s pravom na obranu, zahtjevi nadležnog tijela za dostavljanje informacija trebali bi sadržavati odgovarajuće obrazloženje i informacije o dostupnoj pravnoj zaštiti. Pružatelji usluga političkog oglašavanja trebali bi odrediti kontaktne točke za komunikaciju s nadležnim tijelima. Takve kontaktne točke mogle bi biti elektroničke.

(62) Države članice trebale bi odrediti kontaktnu točku na razini Unije za potrebe ove Uredbe. Kontaktna točka trebala bi, ako je moguće, biti članica europske mreže za suradnju u području izbora. Kontaktna točka trebala bi olakšati suradnju nadležnih tijela država članica u njihovim nadzornim i provedbenim zadaćama, konkretno djelujući kao posrednik za kontaktne točke u drugim državama članicama i nadležna tijela u vlastitoj državi.

(63) Tijela država članica trebala bi osigurati da se povrede obveza utvrđenih u ovoj Uredbi sankcioniraju upravnim novčanim kaznama ili financijskim sankcijama. Pritom bi trebala uzeti u obzir prirodu, ozbiljnost, ponavljanje i trajanje povrede, uzimajući u obzir javni interes, opseg i vrstu provedenih aktivnosti, kao i ekonomsku sposobnost počinitelja povrede. U tom kontekstu trebalo bi uzeti u obzir ključnu ulogu koju imaju

[13] Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

obveze utvrđene u članku 7. za djelotvorno ostvarivanje ciljeva ove Uredbe. Nadalje, tijela bi trebala uzeti u obzir činjenicu izbjegava li dotični pružatelj usluga ispunjavanje svojih obveza koje proizlaze iz ove Uredbe sustavno ili opetovano, među ostalim odgađanjem dostavljanja informacija zainteresiranim subjektima, kao i, prema potrebi, je li pružatelj usluga političkog oglašavanja aktivan u nekoliko država članica. Novčane kazne i upravne novčane kazne u svakom pojedinačnom slučaju moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće, uz osiguravanje dostatnih i dostupnih postupovnih jamstava, konkretno kako bi se osiguralo da politička rasprava ostane otvorena i dostupna.

(64) Izvršavanje ovlasti nadležnih tijela na temelju ove Uredbe trebalo bi podlijegati odgovarajućim postupovnim zaštitnim mjerama u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom, uključujući djelotvoran pravni lijek i odgovarajući postupak.

(65) Države članice trebale bi objaviti točno trajanje svojih izbornih razdoblja, utvrđenih u skladu s njihovim izbornim tradicijama, dovoljno prije početka izbornog kalendara.

(66) Kako bi se ispunili ciljevi ove Uredbe, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora s obzirom na članak 7. stavak 7. kako bi podrobnije odredila u kojem bi se obliku trebali podnositi zahtjevi za dostavljanje informacija u obavijestima o transparentnosti u skladu s tim člankom; te s obzirom na članak 12. stavak 8. da podrobnije odredi oblik u kojem bi se trebali podnositi zahtjevi za dostavljanje informacija o ciljanju. Posebno je važno da Komisija provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(67) U roku od dvije godine nakon svakih izbora za Europski parlament Komisija bi trebala podnijeti javno izvješće o ocjenjivanju i reviziji ove Uredbe. Pri izradi tog izvješća Komisija bi trebala uzeti u obzir i provedbu ove Uredbe u kontekstu drugih izbora i referenduma koji se održavaju u Uniji. U izvješću bi se, među ostalim, trebala preispitati trajna primjerenost odredaba priloga ovoj Uredbi i razmotriti potreba za njihovom revizijom.

(68) Dodatne obveze u pogledu toga kako europske političke stranke upotrebljavaju političko oglašavanje predviđene su u Uredbi (EU) 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i zaklada.

(69) Budući da ciljeve ove Uredbe, to jest doprinos pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta za političko oglašavanje i povezane usluge te utvrđivanje pravila o primjeni ciljanja u kontekstu objavljivanja i diseminacije političkih oglasa, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti ovu Uredbu u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(70) Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila utvrđena posebno Direktivom 2000/31/EZ, uključujući pravila o odgovornosti posrednih davatelja usluga iz članaka 12. do 15. te direktive kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama], Uredbom (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim tržištima],

Direktivom 2002/58/EZ i Uredbom (EU) XXX [Uredba o e-privatnosti], kao i Direktivom (EU) 2010/13, Direktivom 2000/31/EZ, Direktivom 2002/58/EZ, Direktivom 2005/29/EZ, Direktivom 2011/83/EU, Direktivom 2006/114/EZ, Direktivom 2006/123/EZ i Uredbom (EU) 2019/1150.

(71) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje XX XX 2022.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.– OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Uredbom utvrđuju se:

   (a) usklađene obveze u pogledu transparentnosti za pružatelje usluga političkog oglašavanja i povezanih usluga u pogledu zadržavanja, otkrivanja i objavljivanja informacija povezanih s pružanjem takvih usluga;

   (b) usklađena pravila o primjeni tehnika ciljanja i isticanja u kontekstu objavljivanja, diseminacije ili promicanja političkog oglašavanja koje uključuju upotrebu osobnih podataka.

2. Ova Uredba primjenjuje se na političko oglašavanje koje se priprema, plasira, promiče, objavljuje ili diseminira u Uniji ili je usmjereno na pojedince u jednoj ili više država članica, bez obzira na poslovni nastan pružatelja usluga oglašavanja i bez obzira na korištena sredstva.

3. Ciljevi ove Uredbe su:

   (a) doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta za političko oglašavanje i povezane usluge;

   (b) zaštititi pojedince u pogledu obrade osobnih podataka.

1. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila utvrđena:

   (a) Direktivom 2000/31/EZ;

   (b) Direktivom 2002/58/EZ i Uredbom (EU) XXX [Uredba o e-privatnosti];

   (c) Direktivom 2005/29/EZ;

   (d) Direktivom 2006/114/EZ;

   (e) Direktivom 2006/123/EZ;

   (f) Direktivom 2010/13/EU;

   (g) Direktivom 2011/83/EU;

   (h) Uredbom (EU) 2019/1150;

   (i) Uredbom (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama].

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „usluga” znači svaka gospodarska djelatnost koja podrazumijeva samostalno zapošljavanje, koja se obično obavlja uz naknadu kako je utvrđeno u članku 57. UFEU-a;
2. „političko oglašavanje” znači priprema, plasiranje, promicanje, objavljivanje ili diseminacija, bilo kojim sredstvom, poruke:
   (a) od strane, za ili u ime političkog aktera, osim ako je isključivo privatne ili isključivo komercijalne prirode; ili
   (b) koja bi mogla utjecati na ishod izbora ili referenduma, zakonodavnog ili regulatornog postupka ili na ponašanje glasača.
3. „politički oglas” znači pojedinačni primjer političkog oglašavanja;
4. „politički akter” znači bilo koje od sljedećeg:
   (a) politička stranka u smislu članka 2. točke 1. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 ili subjekt koji je izravno ili neizravno povezan s područjem djelovanja takve političke stranke;
   (b) političko savezništvo u smislu članka 2. točke 2. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014;
   (c) europska politička stranka u smislu članka 2. točke 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014;
   (d) kandidat koji se bira na izborima za bilo koju dužnost na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini ili na rukovodeći položaj u političkoj stranci;
   (e) izabrani dužnosnik u javnoj instituciji na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini;
   (f) neizabrani član vlade na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini;
   (g) organizacija političke kampanje s pravnom osobnošću ili bez nje, osnovana radi postizanja određenog ishoda na izborima ili referendumu;
   (h) svaka fizička ili pravna osoba koja predstavlja ili djeluje u ime bilo koje od osoba ili organizacija iz podtočaka od (a) do (g), promičući političke ciljeve bilo koje od njih.
5. „usluga političkog oglašavanja” znači usluga političkog oglašavanja uz iznimku usluge internetskog posredovanja u smislu članka 2. točke (f) Uredbe (EU) 2021/XXX [Akt o digitalnim uslugama] koja se pruža bez naknade za plasiranje, objavljivanje ili diseminaciju određene poruke;
6. „politička oglašivačka kampanja” znači priprema, plasiranje, promicanje, objavljivanje ili diseminacija niza povezanih oglasa tijekom trajanja ugovora za političko oglašavanje, na temelju zajedničke pripreme, sponzorstva i financiranja;
7. „sponzor” znači fizička ili pravna osoba u čije se ime politički oglas priprema, plasira, objavljuje ili diseminira;

8. „tehnike ciljanja ili isticanja” znači tehnike koje se primjenjuju za usmjeravanje prilagođenog političkog oglasa samo na određenu osobu ili skupinu osoba ili za povećanje širenja, dosega ili vidljivosti političkog oglasa;

9. „izborno razdoblje” znači razdoblje prije ili tijekom ili neposredno nakon izbora ili referenduma u državi članici tijekom kojeg kampanje podliježu posebnim pravilima;

10. „relevantno biračko tijelo” znači skup pojedinaca koji imaju pravo glasovati na izborima ili referendumu koji se provode u državi članici u kojoj se politički oglas distribuira, a koji može obuhvaćati cijelo biračko tijelo države članice;

11. „izdavač političkih oglasa” znači fizička ili pravna osoba koja emitira, putem sučelja objavljuje ili na drugi način u javnu domenu plasira političke oglase na bilo kojem mediju;

12. „voditelj obrade” znači voditelj obrade u skladu s člankom 4. točkom 7. Uredbe (EU) 2016/679 ili, ako je primjenjivo, s člankom 4. točkom 8. Uredbe (EU) 2018/1725.

Za potrebe točke (2) prvog podstavka poruke iz službenih izvora o organizaciji i načinima sudjelovanja na izborima ili referendumima ili promicanju sudjelovanja na izborima ili referendumima ne smatraju se političkim oglašavanjem.

Članak 3.

Razina usklađivanja

1. Države članice ne smiju, zbog razloga povezanih s transparentnošću, održavati ni uvoditi odredbe ili mjere koje odstupaju od onih utvrđenih u ovoj Uredbi.

2. Pružanje usluga političkog oglašavanja ne smije se zabranjivati ni ograničavati zbog razloga povezanih s transparentnošću ako su ispunjeni zahtjevi iz ove Uredbe.

POGLAVLJE II. – OBVEZE U POGLEDU TRANSPARENTNOSTI ZA USLUGE POLITIČKOG OGLAŠAVANJA

Članak 4.

Transparentnost

Usluge političkog oglašavanja pružaju se na transparentan način u skladu s obvezama utvrđenima u člancima od 5. do 11. i članku 14. ove Uredbe.

Članak 5.

Utvrđivanje usluga političkog oglašavanja

1. Pružatelji usluga oglašavanja od sponzora i pružatelja usluga oglašavanja koji djeluju u ime sponzora zahtijevaju da izjave smatraju li uslugu oglašavanja koju naručuju od

pružatelja usluge uslugom političkog oglašavanja u smislu članka 2. točke 5. Sponzori i pružatelji usluga oglašavanja koji djeluju u ime sponzora dužni su dati takvu izjavu.

2. Pružatelji usluga političkog oglašavanja osiguravaju da se u ugovornim aranžmanima sklopljenima za pružanje usluga političkog oglašavanja navede na koji se način poštuju relevantne odredbe ove Uredbe.

Članak 6.

Vođenje evidencije i prijenos informacija

1. Pružatelji usluga političkog oglašavanja zadržavaju informacije koje prikupljaju pri pružanju svojih usluga, o sljedećem:

   (a) političkom oglasu ili političkoj oglašivačkoj kampanji s kojom su usluga ili usluge povezane;

   (b) posebnoj usluzi ili uslugama pruženima u vezi s političkim oglašavanjem;

   (c) iznosima koje su fakturirali za pruženu uslugu ili usluge i vrijednost drugih protučinidbi koje su djelomično ili u potpunosti primljene za pruženu uslugu ili pružene usluge; i

   (d) ako je primjenjivo, identitetu sponzora i njegove podatke za kontakt.

2. Informacije iz stavka 1. moraju biti u pisanom, a mogu biti i u elektroničkom obliku. Takve se informacije čuvaju tijekom razdoblja od pet godina od datuma posljednje pripreme, plasiranja, objave ili diseminacije, ovisno o slučaju.

3. Pružatelji usluga političkog oglašavanja osiguravaju da se informacije iz stavka 1. prenesu izdavaču političkih oglasa koji diseminira političke oglase kako bi se izdavačima političkih oglasa omogućilo da ispune svoje obveze iz ove Uredbe. Te se informacije prosljeđuju, pravodobno i točno u skladu s najboljom praksom i industrijskim standardima, standardiziranim automatiziranim postupkom kada je to tehnički moguće.

Članak 7.

Zahtjevi u pogledu transparentnosti za svaki politički oglas

1. U kontekstu pružanja usluga političkog oglašavanja svaki politički oglas mora biti dostupan i na jasan i nedvosmislen način pružati sljedeće informacije:

   (a) izjavu o tome da je riječ o političkom oglasu;

   (b) identitet sponzora političkog oglasa i subjekta koji u konačnici kontrolira sponzora;

   (c) obavijest o transparentnosti koja omogućuje razumijevanje šireg konteksta političkog oglasa i njegovih ciljeva ili jasna naznaka o tome gdje je lako dostupna.

U tom pogledu izdavači političkih oglasa primjenjuju učinkovite i jasno istaknute tehnike obilježavanja i označivanja koje omogućuju jednostavno prepoznavanje političkog oglasa kao takvog i osiguravaju da se oznaka ne uklanja u slučaju daljnje diseminacije političkog oglasa.

2. Obavijest o transparentnosti mora biti uključena u svaki politički oglas ili biti iz njega lako dostupna te mora sadržavati sljedeće informacije:

   (a) identitet sponzora i njegove podatke za kontakt;

   (b) razdoblje tijekom kojeg se politički oglas namjerava objavljivati i diseminirati;

   (c) informacije koje se temelje, među ostalim, na informacijama primljenima u skladu s člankom 6. stavkom 3., informacije o ukupno potrošenim iznosima ili drugim protučinidbama koje su djelomično ili u potpunosti primljene za pripremu, plasiranje, promicanje, objavljivanje i diseminaciju relevantnog oglasa te informacije o političkoj oglašivačkoj kampanji i, prema potrebi, njihovim izvorima;

   (d) ako je primjenjivo, naznaku izbora ili referenduma s kojima je oglas povezan;

   (e) ako je primjenjivo, poveznice na internetske repozitorije oglasa;

   (f) informacije o načinu korištenja mehanizama iz članka 9. stavka 1.

   (g) Informacije koje treba sadržavati obavijest o transparentnosti navode se u posebnim podatkovnim poljima iz Priloga I.

3. Izdavači političkih oglasa u razumnoj mjeri nastoje osigurati da su informacije iz stavaka 1. i 2. potpune, a ako smatraju da to nije slučaj, ne objavljuju politički oglas.

4. Obavijesti o transparentnosti moraju biti ažurne i predstavljene u obliku koji je lako dostupan i, kad je to tehnički izvedivo, moraju biti strojno čitljive, jasno vidljive i prilagođene korisnicima, među ostalim upotrebom jednostavnog jezika. Informacije objavljuje izdavač političkih oglasa zajedno s političkim oglasom od prve objave oglasa do godinu dana nakon posljednje objave.

5. Izdavači političkih oglasa zadržavaju svoje obavijesti o transparentnosti zajedno sa svim izmjenama pet godina nakon isteka razdoblja iz stavka 4.

6. Izdavači političkih oglasa koji su vrlo velike internetske platforme u smislu članka 25. Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama] osiguravaju da repozitoriji koje stavljaju na raspolaganje u skladu s člankom 30. te uredbe [Akt o digitalnim uslugama] omogućuju dostupnost informacija iz stavka 2. za svaki politički oglas u repozitoriju.

7. Države članice, uključujući nadležna tijela, i Komisija potiču izradu kodeksa ponašanja čija je namjena doprinijeti pravilnoj primjeni ovog članka, uzimajući u obzir posebne značajke relevantnih pružatelja usluga i posebne potrebe mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u smislu članka 3. Direktive 2013/34/EU.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 19. radi izmjene Priloga I. dodavanjem, izmjenom ili uklanjanjem elemenata s popisa informacija koje treba dostaviti u skladu sa stavkom 2. ako je, s obzirom na tehnološki razvoj, takva izmjena potrebna za razumijevanje šireg konteksta političkog oglasa i ciljeva koji se njime nastoje ostvariti.

Članak 8.

Periodično izvješćivanje o uslugama političkog oglašavanja

1. Ako pružaju usluge političkog oglašavanja, izdavači oglasa u svoja godišnja financijska izvješća uključuju informacije o iznosima ili vrijednosti drugih protučinidbi djelomično ili u potpunosti primljenih za te usluge, uključujući informacije o primjeni tehnika ciljanja i isticanja, zbirno po kampanju, kao dio izvješća poslovodstva u smislu članka 19. Direktive 2013/34/EU.
2. Stavak 1. ne primjenjuje se na poduzeća koja ispunjavaju uvjete iz članka 3. stavka 3. Direktive 2013/34/EU.

Članak 9.

Upućivanje na potencijalno nezakonite političke oglase

3. Kada pružaju usluge političkog oglašavanja, izdavači političkih oglasa uspostavljaju mehanizme koji pojedincima omogućuju da im besplatno prijave da određeni oglas koji su objavili nije u skladu s ovom Uredbom.
4. Informacije o načinu prijavljivanja političkih oglasa iz stavka 1. prilagođene su korisnicima i jednostavne za pristup, među ostalim putem obavijesti o transparentnosti.
5. Izdavači političkih oglasa omogućuju dostavljanje informacija iz stavka 1. elektroničkim putem. Izdavači političkih oglasa obavješćuju pojedince o daljnjim mjerama poduzetima u vezi s obaviješću iz stavka 1.
6. Na obavijesti koje se ponavljaju u skladu sa stavkom 1. u vezi s istim oglasom ili oglašivačkom kampanjom može se odgovoriti skupno, među ostalim upućivanjem na objavu na internetskoj stranici dotičnog izdavača političkih oglasa.

Članak 10.

Prijenos informacija nadležnim tijelima

1. Nadležna nacionalna tijela ovlaštena su od pružatelja usluga političkog oglašavanja zatražiti prosljeđivanje informacija iz članaka 6., 7. i 8. Prenesene informacije moraju biti potpune, točne i pouzdane te moraju biti proslijeđene u jasnom, suvislom, konsolidiranom i razumljivom formatu. Kad je to tehnički izvedivo, informacije se prosljeđuju u strojno čitljivom formatu.

   Zahtjev sadržava sljedeće elemente:

   (a) obrazloženje u kojem se objašnjava cilj za koji se traže informacije te zašto je zahtjev nužan i proporcionalan, osim ako je cilj zahtjeva sprečavanje, istraga, otkrivanje ili progon kaznenih djela, te bi navođenje razloga za zahtjev ugrozilo taj cilj;

(b) informacije o pravnoj zaštiti dostupnoj relevantnom pružatelju usluga i sponzoru usluge političkog oglašavanja.

2. Po primitku zahtjeva u skladu sa stavkom 1. pružatelji usluga političkog oglašavanja u roku od dva radna dana potvrđuju primitak tog zahtjeva i obavješćuju nadležno tijelo o koracima koji su poduzeti kako bi se taj zahtjev ispunio. Relevantni pružatelj usluga dostavlja tražene informacije u roku od deset radnih dana.

3. Pružatelji usluga političkog oglašavanja određuju kontaktnu točku za komunikaciju s nadležnim nacionalnim tijelima. Pružatelji usluga političkog oglašavanja koji su MSP-ovi u smislu članka 3. Direktive 2013/34/EU mogu imenovati vanjsku fizičku osobu kao kontaktnu točku.

Članak 11.

Prijenos informacija drugim zainteresiranim subjektima

1. Pružatelji usluga političkog oglašavanja poduzimaju odgovarajuće mjere za prosljeđivanje informacija iz članka 6. zainteresiranim subjektima na zahtjev i bez troškova.

   Ako je pružatelj usluga političkog oglašavanja izdavač političkih oglasa, poduzima i odgovarajuće mjere za prosljeđivanje informacija iz članka 7. zainteresiranim subjektima na zahtjev i bez troškova.

2. Zainteresirani subjekti koji zahtijevaju prijenos informacija u skladu sa stavkom 1. moraju biti neovisni od komercijalnih interesa i pripadati jednoj od sljedećih kategorija ili više njih:

   (a) provjereni istraživači u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama];

   (b) članovi organizacija civilnog društva čiji su zakonom propisani ciljevi zaštita i promicanje javnog interesa, ovlašteni u skladu s nacionalnim pravom ili pravom Unije;

   (c) politički akteri ovlašteni u skladu s nacionalnim pravom; ili

   (d) nacionalni ili međunarodni promatrači izbora akreditirani u državi članici.

   Takvi zainteresirani subjekti uključuju i novinare koje su u državi članici akreditirala nacionalna, europska ili međunarodna tijela.

3. Na zahtjev zainteresiranog subjekta pružatelj usluga poduzima sve što je u njegovoj moći kako bi u roku od mjesec dana dostavio tražene informacije ili svoj obrazloženi odgovor u skladu sa stavkom 5.

4. Pri pripremi informacija koje treba dostaviti u skladu sa stavkom 1. pružatelj usluga može relevantne iznose navesti zbirno ili ih staviti u raspon, u mjeri u kojoj je to potrebno za zaštitu njegovih komercijalnih legitimnih interesa.

5. Ako su zahtjevi u skladu sa stavkom 1. očito neutemeljeni, nejasni ili pretjerani, osobito zbog nejasne formulacije, pružatelj usluga može odbiti odgovoriti. U tom slučaju relevantni pružatelj usluga šalje obrazloženi odgovor zainteresiranom subjektu koji je podnio zahtjev.

6. Ako se zahtjevi iz stavka 1. ponavljaju i njihova obrada uključuje znatne troškove, pružatelj usluga može naplatiti razumnu i razmjernu naknadu koja ni u kojem slučaju ne smije premašiti administrativne troškove pružanja zatraženih informacija.

7. Pružatelji usluga snose teret dokazivanja da je zahtjev očito neutemeljen, nejasan ili pretjeran ili da se zahtjevi ponavljaju i uključuju znatne troškove obrade.

POGLAVLJE III. – CILJANJE I ISTICANJE POLITIČKOG OGLAŠAVANJA

Članak 12.

Posebni zahtjevi povezani s ciljanjem i isticanjem

1. U kontekstu političkog oglašavanja zabranjene su tehnike ciljanja i isticanja koje uključuju obradu osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 i članka 10. stavka 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

2. Zabrana utvrđena u prvoj rečenici ne primjenjuje se na situacije iz članka 9. stavka 2. točaka (a) i (d) Uredbe (EU) 2016/679 i članka 10. stavka 2. točaka (a) i (d) Uredbe (EU) 2018/1725.

3. Pri primjeni tehnika ciljanja ili isticanja u kontekstu političkog oglašavanja koje uključuje obradu osobnih podataka, voditelji obrade, osim zahtjeva utvrđenih u Uredbi (EU) 2016/679 i Uredbi (EU) 2018/1725, prema potrebi, ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

   (a) donose i provode unutarnju politiku u kojoj se jasno i jednostavnim jezikom opisuje primjena takvih tehnika za ciljanje pojedinaca ili isticanje sadržaja te takvu politiku zadržavaju tijekom petogodišnjeg razdoblja;

   (b) vode evidenciju o primjeni ciljanja ili isticanja, relevantnim mehanizmima, tehnikama i parametrima koji se upotrebljavaju te o izvoru ili izvorima upotrijebljenih osobnih podataka;

   (c) uz politički oglas dostavljaju i dodatne informacije koje su potrebne kako bi dotični pojedinac mogao razumjeti logiku i glavne parametre primijenjene tehnike te upotrebu podataka treće strane i dodatnih analitičkih tehnika. Te informacije obuhvaćaju elemente utvrđene u Prilogu II.

4. Izdavači političkih oglasa koji primjenjuju tehnike ciljanja ili isticanja u obavijest o transparentnosti koja se zahtijeva na temelju članka 7. uključuju informacije navedene u stavku 3. točki (c) i poveznicu na politiku iz stavka 3. točke (a). Ako voditelj obrade nije ujedno i izdavač oglasa, voditelj obrade izdavaču oglasa prosljeđuje unutarnju politiku ili upućivanje na tu politiku.

5. Izdavači političkih oglasa koji primjenjuju tehnike ciljanja ili isticanja iz stavka 3. u oglas uključuju ili mu prilažu upućivanje na djelotvorna sredstva za potporu pojedincima u ostvarivanju njihovih prava u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, koje uključuju i u obavijest o transparentnosti koja se zahtijeva na temelju članka 7.

6. Informacije koje treba pružiti u skladu s ovom odredbom moraju biti predstavljene u obliku koji je lako dostupan i, kad je to tehnički izvedivo, moraju biti strojno čitljive, jasno vidljive i prilagođene korisnicima, među ostalim upotrebom jednostavnog jezika.

7. Pružatelji usluga oglašavanja prema potrebi voditelju obrade prosljeđuju informacije potrebne za usklađivanje sa stavkom 3.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 19. radi izmjene Priloga II. izmjenom ili uklanjanjem elemenata s popisa informacija koje treba pružiti u skladu sa stavkom 3. točkom (c) ovog članka, uzimajući u obzir tehnološki razvoj u relevantnim znanstvenim područjima, iskustvo iz nadzora koji provode nadležna tijela i relevantne smjernice koje izdaju nadležna tijela.

Članak 13.

Prijenos informacija o ciljanju i isticanju drugim zainteresiranim subjektima

1. Voditelj obrade iz članka 12. poduzima odgovarajuće mjere kako bi na zahtjev zainteresiranih subjekata, u skladu s člankom 11. stavkom 1., proslijedio informacije iz članka 12.

2. Članak 11. stavci od 2. do 7. primjenjuju se *mutatis mutandis*.

POGLAVLJE IV. – NADZOR I PROVEDBA

Članak 14.

Pravni zastupnik

1. Pružatelji usluga koji pružaju usluge političkog oglašavanja u Uniji, ali nemaju poslovni nastan u Uniji, imenuju, u pisanom obliku, fizičku ili pravnu osobu kao svojeg pravnog zastupnika u jednoj od državi članica u kojima pružatelj nudi svoje usluge.

2. Pravni zastupnik osigurava da zastupani pružatelj usluga ispunjava obveze u skladu s ovom Uredbom i adresat je za svu komunikaciju s relevantnim pružateljem usluga propisanu ovom Uredbom. Sva komunikacija s tim pravnim zastupnikom smatra se komunikacijom sa zastupanim pružateljem usluga.

Članak 15.

Nadležna tijela i kontaktne točke

1. Nadzorna tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679 ili članka 52. Uredbe (EU) 2018/1725 nadležna su za praćenje primjene članka 12. ove Uredbe u skladu sa

svojim nadležnostima. Članak 58. Uredbe (EU) 2016/679 i članak 58. Uredbe (EU) 2018/1725 primjenjuju se *mutatis mutandis.* Poglavlje VII. Uredbe (EU) 2016/679 primjenjuje se na aktivnosti obuhvaćene člankom 12. ove Uredbe.

2. Države članice imenuju nadležna tijela koja prate ispunjavaju li pružatelji posredničkih usluga u smislu Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama] obveze utvrđene u člancima od 5. do 11. i članku 14. ove Uredbe, ako je primjenjivo. Nadležnim tijelom imenovanim u skladu s Uredbom (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama] mogu biti imenovana i nadležna tijela koja prate ispunjavaju li internetski posrednici obveze utvrđene u člancima od 5. do 11. i članku 14. ove Uredbe. Koordinator za digitalne usluge iz članka 38. Uredbe (EU) 2021/xxx u svakoj državi članici osigurava koordinaciju pružatelja posredničkih usluga na nacionalnoj razini kako je utvrđeno Uredbom (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama]. Članak 45. stavci od 1. do 4. i članak 46. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/xxx [Akt o digitalnim uslugama] primjenjuju se u pitanjima povezanima s primjenom ove Uredbe u pogledu pružatelja posredničkih usluga.

3. Svaka država članica imenuje jedno ili više nadležnih tijela odgovornih za primjenu i provedbu aspekata ove Uredbe koji nisu navedeni u stavcima 1. i 2. Svako nadležno tijelo imenovano u skladu s ovim stavkom strukturno je potpuno neovisno o sektoru i bilo kakvoj vanjskoj intervenciji ili političkom pritisku. Potpuno neovisno i učinkovito prati i poduzima nužne i proporcionalne mjere kako bi se osigurala usklađenost s ovom Uredbom.

4. Pri izvršavanju svojih nadzornih zadaća u vezi s ovom Uredbom, nadzorna tijela iz stavka 3. ovlaštena su zatražiti od pružatelja usluga političkog oglašavanja pristup podacima, dokumentima ili svim potrebnim informacijama za obavljanje svojih nadzornih zadaća.

5. Nadležna tijela iz stavka 3., pri izvršavanju svojih provedbenih ovlasti u vezi s ovom Uredbom, ovlaštena su:

   (a) izdavati upozorenja pružateljima usluga političkog oglašavanja u vezi s njihovim neispunjavanjem obveza iz ove Uredbe;

   (b) objaviti izjavu u kojoj se navode pravne i fizičke osobe odgovorne za povredu obveze utvrđene u ovoj Uredbi i priroda te povrede;

   (c) izricati upravne novčane kazne i financijske sankcije.

6. Države članice osiguravaju suradnju nadležnih tijela, posebno u okviru nacionalnih mreža za suradnju u području izbora, kako bi se olakšala brza i sigurna razmjena informacija o pitanjima povezanima s izvršavanjem nadzornih i provedbenih zadaća u skladu s ovom Uredbom, među ostalim zajedničkim utvrđivanjem povreda, razmjenom saznanja i stručnog znanja te suradnjom na primjeni i provedbi relevantnih pravila.

7. Svaka država članica određuje jedno nadležno tijelo kao kontaktnu točku na razini Unije za potrebe ove Uredbe.

8. Ako pružatelj usluga političkog oglašavanja pruža usluge u više od jedne države članice ili ima glavni poslovni nastan ili predstavnika u jednoj državi članici, ali svoje glavne djelatnosti obavlja u drugoj državi članici, nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi njegov glavni poslovni nastan ili druga poslovna jedinica ili predstavnik i nadležna tijela tih drugih država članica surađuju i jedni drugima

pomažu ako je potrebno. Osim ako je već uređena pravom Unije, ta suradnja uključuje barem sljedeće:

(a) nadležna tijela koja primjenjuju nadzorne ili provedbene mjere u državi članici preko kontaktne točke iz stavka 7. obavješćuju i savjetuju se s nadležnim tijelima u drugoj predmetnoj državi članici ili članicama o poduzetim nadzornim i provedbenim mjerama i daljnjem postupanju;

(b) nadležno tijelo putem kontaktne točke iz stavka 7. može od drugog nadležnog tijela, ako je ono u boljem položaju, na obrazložen, opravdan i razmjeran način zatražiti da poduzme nadzorne ili provedbene mjere iz stavaka 4. i 5.; i

(c) nakon primitka opravdanog zahtjeva drugog nadležnog tijela, nadležno tijelo tom tijelu pruža pomoć kako bi se nadzorne ili provedbene mjere iz stavaka 4. i 5. mogle provesti na djelotvoran, učinkovit i dosljedan način. Relevantno nadležno tijelo kojem je podnesen zahtjev, putem kontaktnih točaka iz stavka 7. i u roku razmjernom hitnosti zahtjeva, daje odgovor u kojem pruža zatražene informacije ili obavješćuje da smatra da nisu ispunjeni uvjeti za traženje pomoći na temelju ove Uredbe. Sve informacije razmijenjene u kontekstu pomoći zatražene i pružene u skladu s ovim člankom smiju se upotrebljavati samo u onu svrhu za koju su zatražene.

9. Kontaktne točke redovito se sastaju na razini Unije u okviru europske mreže za suradnju u području izbora kako bi olakšale brzu i sigurnu razmjenu informacija o pitanjima povezanima s izvršavanjem svojih nadzornih i provedbenih zadaća u skladu s ovom Uredbom.

Članak 16.

Sankcije

1. U vezi s člancima od 5. do 11. i člancima 13. i 14. države članice utvrđuju pravila o sankcijama, uključujući upravne novčane kazne i novčane kazne za povredu ove Uredbe, koje se primjenjuju na pružatelje usluga političkog oglašavanja u nadležnosti država članica, koja su u svakom pojedinačnom slučaju učinkovita, proporcionalna i odvraćajuća.

2. Države članice u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe obavješćuju Komisiju o tim pravilima te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

3. Pri odlučivanju o vrsti sankcija i njihovoj razini, posebna se pozornost posvećuje, među ostalim, sljedećem:

(a) prirodi, ozbiljnosti i trajanju povrede;

(b) ima li povreda obilježje namjere ili nepažnje;

(c) jesu li poduzete mjere kako bi se ublažila šteta;

(d) svim relevantnim prethodnim povredama i svim ostalim otegotnim ili olakotnim okolnostima primjenjivima na okolnosti slučaja; i

(e) stupnju suradnje s nadležnim tijelom.

4. Povrede članka 7. smatraju se osobito teškima ako se odnose na političko oglašavanje koje se objavljuje ili diseminira tijekom izbornog razdoblja i koje je usmjereno na građane države članice u kojoj se relevantni izbori organiziraju.

5. Ako pružatelj usluga namjerno ili nepažnjom prekrši odredbe ove Uredbe, za isto ili povezano političko oglašavanje ukupan iznos upravne novčane kazne mora biti dovoljno prilagodljiv kako si se uzeli u obzir svi relevantni čimbenici; činjenica da je Uredba prekršena na više načina mora se ogledati u ukupnom iznosu novčane kazne, u skladu s načelom proporcionalnosti.

6. Za povrede obveza utvrđenih u članku 12. nadzorna tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679 mogu u okviru svoje nadležnosti izreći upravne novčane kazne u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) 2016/679 do iznosa iz članka 83. stavka 5. te uredbe.

7. Za povrede obveza utvrđenih u članku 12. nadzorna tijela iz članka 52. Uredbe (EU) 2018/1725 mogu u okviru svoje nadležnosti izreći upravne novčane kazne u skladu s člankom 66. Uredbe (EU) 2018/1725 do iznosa iz članka 66. stavka 3. te uredbe.

Članak 17.

Objavljivanje izbornih razdoblja

Države članice objavljuju datume svojih nacionalnih izbornih razdoblja na lako dostupnom mjestu, uz odgovarajuće upućivanje na ovu Uredbu.

POGLAVLJE V. – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 18.

Ocjenjivanje i revizija

U roku od dvije godine nakon svakog izbora za Europski parlament, a prvi put najkasnije do 31. prosinca 2026., Komisija podnosi javno izvješće o evaluaciji i reviziji ove Uredbe. U tom se izvješću procjenjuje potreba za izmjenom ove Uredbe. Izvješće se objavljuje.

Članak 19.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavka 8. i članka 12. stavka 8. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od [do evaluacije primjene ove Uredbe, dvije godine nakon sljedećih izbora za Europski parlament].

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 8. i članka 12. stavka 8. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavka 8. ili članka 12. stavka 8. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 20.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Primjenjuje se od 1. travnja 2023.

3. Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednik*